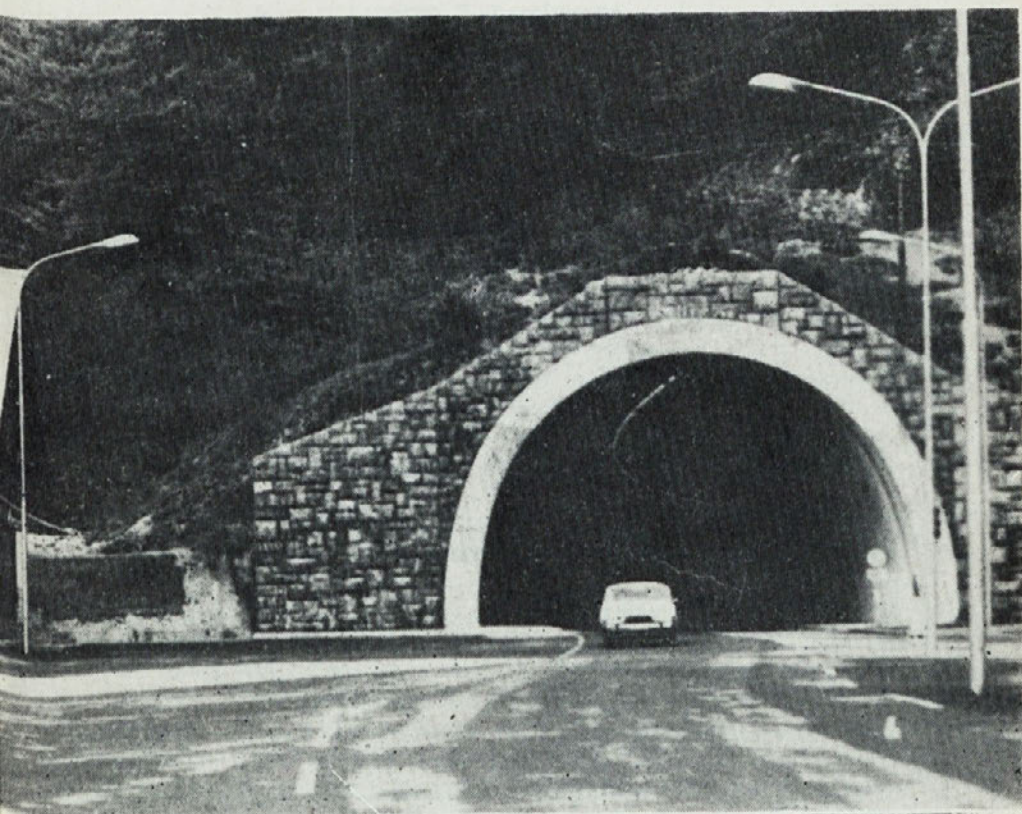

Taboꝛ

1945 - PADLI ZA BOGA, NAROD, DOMOVINO - 1985

1985

EL FORTIN

1-2

TABOR je glasilo Združenih slovenskih protikomunistov ● TABOR je last in vestnik Tabora SPB ● Mnenje Tabora SPB predstavljajo članki, ki so podpisani od glavnega odbora ● Izdaja ga konzorcij. Predsednik: inž. Anton Matičič ● Urejuje in odgovarja uredniški odbor glasila: za lastništvo Lic. Ivan Korošec, upravnik Božo Šušteršič.

TABOR is the voice of the Confederation of the United Slovene Anticommunists.

TABOR es el órgano de la Confederación de los Anticomunistas Eslovenos Unidos ● Director: Ing. Antonio Matičič, Ramón L. Falcón 4158, Bs. Aires, Argentina.

Imprenta: Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estados Unidos 425, Buenos Aires, Argentina, T. E. 362-7215

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 246.391.

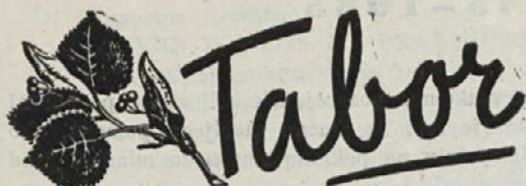
NAROČNINA: Ša 1.000.-, Južna Amerika 10 dolarjev, Evropa-Avstralija: 12 dolarjev, ZDA in Kanada 12 dolarjev (zračno paket). Letalska naročnina za vse države 15 dolarjev.

Naročila, reklamacije, nakazila, dopise in ostalo pošto pošiljajte na naslov: Inž. Anton Matičič — Río Colorado 1806 — (1686) Hurlingham — Bs. As. — Argentina.

NAŠA NASLOVNA SLIKA

Široko zevajoča črna odprtina ljubeljskega predora je še dandanes in za vedno nema priča naše tragične zgodovine 20 stoletja.

PORAVNAJTE NAROČNINO!

Svobodni sveta,
združite se!
Za Boga,
Narod, Domovino!

Enero-Febrero 1985

BUENOS AIRES

Januar-Februar

1945 - 1985

¡DOMOBRANCI!

¡Feliz año nuevo a todos y a cada uno doquier viven en el mundo! Dichos deseos tienen este año un significado más profundo, si somos conscientes del genocidio de los jóvenes combatientes anticomunistas eslovenos, hace 40 años atrás.

1985 deberá ser el año de la renovación espiritual de todos los domobranci que aún sentimos con nuestros amigos y compañeros de lucha con los cuales habíamos combatido hombro a hombro contra el mayor enemigo del pueblo esloveno, es decir el comunismo internacional que nos trajo, durante la ocupación extranjera de nuestra patria, la depredación y la muerte en nombre del falso frente de la liberación nacional.

Fue entonces cuando nació el ejército nacional, el orgullo y la esperanza de todos los Eslovenos honestos. Es esta la razón por la cual queremos que los defensores de nuestros hogares ingresen a la historia tal cual fueron: patriotas abnegados en defensa de su pueblo, sus bienes y sus tradiciones.

La ética cristiana ha sido la piedra base de los domobranci, opuesta a la doctrina comunista — marxista. Es por ello que, apenas concluida la segunda guerra mundial, los comunistas procedieron al asesinato en masa de sus adversarios políticos.

Cuarenta años después, el pueblo esloveno aún vive esposado en la dictadura del proletariado, cuya meta es destruir todo lo que es genuino del pueblo esloveno, es decir su idioma y su credo religioso.

Las jóvenes generaciones de los eslovenos conscientes de sus valerosos y sacrificados antepasados, asumirán con coraje su responsabilidad venciendo toda suerte de dificultades propias de pequeñas naciones como la nuestra. Harán prodigios para que nuestra Eslovenia reviva en la libertad apelando a tres ideales supremos que son: Dios — Pueblo — Patria.

DOMOBRANCI!

Srečno Novo leto vsem in vsakomur posebej, kjerkoli živite po svetu! Te naše novoletne želje so letošnje leto še mnogo globljega pomena, ako se zavedamo, da bomo počastili spomin na poklano slovensko mladost pred štiridesetimi leti.

1985 naj bo leto duhovne obnove vseh domobrancev, ki še čutimo z onimi prijatelji s katerimi smo se ramo ob rami borili proti največjemu sovražniku Slovencev — mednarodnemu komunizmu, ki je v dobi tuje okupacije pod krinko osvobodilnega boja prinesel v deželo pustošenje in smrt.

Tedaj se je rodilo slovensko domobranstvo; naša narodna vojska, ponos in upanje poštenih Slovencev. Zato jo hočemo ohraniti za zgodovino prav takšno, kakršna je v resnici bila; rodoljubna in požrtvovalna braniteljica Slovencev, njih imetja in narodnih izročil.

Krščanska etika je bila temeljni kamen slovenskega domobranstva. To dejstvo pa je bilo v nasprotju s komunisti in njihovim naukom; prav zato so bili masovno pomorjeni po končani drugi svetovni vojni.

Štirideset let potem slovenski narod v domovini še vedno živi uklenjen v diktaturo proletariata, katerega cilj je uničiti vse, kar je Slovincem pristno, njihov jezik in vero.

Mladi rodovi Slovencev bodo vsled velikih žrtev svojih junaških prednikov pogumno kljubovali zaprekam in težavam, katere niso prihranjene nobenemu izmed mladih narodov na svetu. Storili bodo vse, da bo naša Slovenija zopet zaživela v svobodi za Boga — Narod — Domovino!

Dr. Gregorij Rožman — 25 let po odhodu . . .

Slovensko zavetišče škofa dr. Gregorija Rožmana je proslavilo 25-letnico smrti tega našega velikega vodnika in vzornika v najtežjem času narodove zgodovine dne 2. decembra preteklega leta s sveto mašo, ki jo je daroval preč. gospod Jože Škerbec, kateri je v pridigi prikazal njegovo nesebično delo za narod in vero ter vso njegovo skrb za nas zdonce po vseh kontinentih. Po sv. maši je bila komemoracija s slavnostnim govorom, ki ga je imela mladenka Pavlinka Tanja Korošec. Govor priobčujemo v celoti. — Ured.

16. novembra tega leta je minilo 25 let od smrti našega velikega škofa dr. Gregorija Rožmana.

CRUCIS PONDUS ET PRAEMIUM — Križa teža in plačilo.

Prvi del njegovega vodila se je v polnosti spolnil nad njim. Samo še našim slovenskim materam iz tiste vojne-revolucijske dobe je bil križ trpljenja tako silno težak, kakor ga je nosil naš mučeniški škof Rožman.

Ko je bil njegov predhodnik dr. Jeglič posvečen za ljubljanskega škofa, je dejal: „Bog, jaz bom skrbel za Tvojo čast; Ti pa skrbi za mojo!“

Škof Rožman pa je ob posvetitvi dejal: „Še moja čast. če jo je kaj, vzemi v Tvojo slavo, o Bog; tvoje ime bodi posvečeno!“

Bog je izpolnil njegovo željo ponižnosti; zato pa ga je visoko povišal nad njegove sovražnike.

Postavil ga je prav pod križ z Brezjansko žalostno Materjo božjo, na katerem je bila razpeta Slovenija.

S svojim narodom je stal — slovenski viharnik — v najtežji uri njegove zgodovine.

Tedaj, ko so se trije okupatorji zgrnili nad Slovenijo in ni bilo nikogar, ki bi zaščitil naše ljudstvo, ki bi mu dal roko v zmedi časov, tedaj je povzdignil glas ljubljanski vladika; glas prošnje in svarila okupatorju: „Ne razkó-sajte mojega naroda; pustite mu pravico človeka vrednega življenja, spoš-tujte njegovo kulturo in jezik!“

Ker pa so vodje domačih komunistov — tedaj še prijatelj tega oku-patorja — pripravljali krvavo revolucijo, izrabljajoč situacijo, ko je bil narod potisnjen k tlom, je škof videl v tem še večjo nesrečo, ki se je zgri-njala pod slovenskim nebom; zato je narodu povedal jasno besedo:

„OF je brezbožni komunizem, skrit za lažnimi kraticami svobode. Volk v ovčjem oblačilu. Osvobodilna fronta ne more prinesiti svobode izpod okupatorja saj je vendar njegov odkrit sodelavec. Prinaša še večje uničenje in sužnost. Prinaša svobodo greha; in satana si je postavila za boga z ges-lom: „Naš bog so rop, požig, umor...“. Komur je še mar krščanske omike slovenskega naroda, roke proč od brezbožnega komunizma! Ali s Kristusom za narod, ali s satanom proti Bogu za internacionalni ateizem!“

Takrat še ni bilo TV, in radijski aparatj so bili zaplenjeni po okupa-torju; toda škofov glas je v naglici dosegel vsakega Slovenca. Zato se slo-venski fantje in možje niso in niso hoteli odzvati pozivom organizatorjev rdečih tolp.

Naravno je, da je škof s tem postal vodilnim komunistom sovražnik številka 1, nad katerim so že tedaj izrekli posebno smrtno obsodbo.

Toda ni se ustrašil njih groženj, niti ni poslušal svaril nekaterih svojih sodelavcev.

„Če ne bomo govorili mi, kamenje bo vpilo resnico in govorilo o zmoti!“

Velika večina slovenskih fantov in mož je poslušala njegovo svarilo ter ostala zvesta Kristusu; ne le v obrambi pred brezboštvom, ostala je zvesta v strašnih mukah in s klicem Kristusu kralju so jih brzostrelke podirale v brezna.

„Smo mali narod velikih mučencev in svetnikov, tak narod ne more umreti nikoli!“ je s solzo v očeh dejal škof ob vetrinjski tragediji.

Plačilo nedoumljive božje Previdnosti zvestobi teže križu!

Ob svojem škofu in brezjanski Mariji Pomagaj so se naši begunci zopet zbrali na tujih tleh, da lažje ohranijo vero in narodno zavest.

„Kjerkoli ste Slovenci raztreseni po deželah in kontinentih, združujte in organizirajte se!“ je spet prosil škof Gregorij. „Le tako se boste ohranili Slovenci in katoličani! Kjer ste močne skupine, vam bo lažje; kjer vas je malo, bodite doslednejši! Če ste le trije, povežite se med seboj in podpirajte drug drugega v vsem in nobena žrtev vam ne bo prevelika. Jaz pa bom z našimi mučenci pri Vsemogočnem prosil za vas vse!“

Danes, ob spominu tega našega velikega svetniškega škofa sklenimo, da hočemo biti in bomo ostali zvesti njegovi prošnji, ker hočemo ostati zvesti Kristusu in slovenskemu narodu, iz katerega izhajamo!

PRIČE

Lic. Ivan Korošec

Časnikar: Kje si bil rojen?

Priča: V Bizoviku pri Ljubljani, 27. 6. 1924.

Č.: Kdaj in zakaj si šel v borbo proti komunistom?

P.: V borbo sem šel 17. 5. 1942 proti okupatorju; proti komunistom pa šele takrat, ko so oni nam napovedali borbo — namesto okupatorju.

Č.: Ali se moreš določneje izraziti, zakaj in od kedaj si protikomunist?

P.: To je bilo v tistem času zmede in hitrih odločitev.

skrivališče na sosedovem skednju.

Bil sem dijak srednje šole v Ljubljani. Prvega decembra 1941 smo dijaki praznovali državni praznik s tem, da smo ob 10. uri (ko so tulile sirene) mirno vstali v klopih in ostali tako 10 minut. To uro smo imeli italijanščino in v razredu je bil fašistični profesor. Naslednji dan je bila šola zaprta. Pogoj nadaljevanja študija je bil, da se vpišemo v fašistično organizacijo GILL. (Vpisal se je samo eden — Rozman — begunec s štajerske, poznejši partizan). Ko sem prišel domov, me je mati čakala na pragu; „Ježeš Marija, Ivan, fašisti so te iskali; skrij se, beži!“ Tisti december (koč vedno) je bila huda zima, zato sem si namesto v gozdu pripravil

Ko pa je prišla pomlad, so udarili — ne fašisti — komunisti in ugrabili mojega prijatelja učiteljsčnika Pavčiča, Jakoša in Cankarja. Odvedli so jih v partizansko taborišče v gozdu na Polici. Po dvodnevnem mučenju so jih poklali z noži in napol žive zasuli kot — izdajalce! Poznal sem vse; posebno Pavčiča, ki je ob vdoru okupatorja nosil slovensko zastavico v gumbnici; tedaj, ko so vpili poznejši komandanti — Vinko Mojškrc in Alojzij Leben — „Heil Hitler“; s kljukastim križem na prsih!

Ob teh prvih žrtvah je pred menoj OF snela svojo lažno masko (17. 5. 42.).

Naslednji dan se je v naši vasi dvignila prva ilegalna grupa in odšla na teren. Pridružil sem se ji v upanju, da rešimo ugrabljene žrtve. Toda namesto v Poliške gozdove, smo zavili preko Ljubljanskega barja; skozi Dobropolje, mimo Žužemberka v Gorjance. Imeli smo strogo povelje izogibati se partizanskih izvidnic in taborišč; v nobenem primeru odpreti ognja nanje!

Ker pa si je partizansko vodstvo lastilo monopol osvobodilne vojske in vrhovnega sodišča in je bil vsak nacionalist izven OF izdajalec, so pričeli z umori le-teh in z zasledovanjem vsega kar je nosilo orožje brez legitimacije OF. Zato so nas prvič napadli pri sv. Antonu v Dobropoljah; brez kakršnegakoli razgovora ali ultimata. Napad smo olbili in jih pognali v beg. Drugič so nas zasledili pod Dolžem v Gorjancih in prav tako zahrbtno napadli. Tudi to pot so se opekli. Ker pa smo bili še maloštevilni in s skromnim strelivom ter z iskreno željo izogibanja spopadov, smo menjali taborišče.

Na tvegani poizkus sodelovanja ali vsaj nenapadanja (štajerski bataljon) so komunisti odgovorili z združenim partizanskim napadom na naše taborišče na Krki (14. 8. 42.) z odločnostjo, da nas uničijo. Po enodnevnih borbi smo pod hrabrim četnim poveljnikom Iztokom udarili na juriš in rdeče bataljone pognali v beg. Ker nam niso mogli do živega, so partizani pomnožili rope in umore nad nezaščitenimi. Ljudje so se zatekali k nam in nas prosili za božjo voljo, da ostanemo nad vasjo, da bodo varni „pred temi banditi“. Uvideli smo, da je s partizani sožitje nemogoče, ker so žejni le slovenske krvi. Zato smo nujno morali začeti z zasledovanjem posameznih tolp in končno z napadi na njihova gnezda. Od tedaj pa vse dokler bodo v Sloveniji vladali roparji in morilci v znamenju komunistične svobode, sem protikomunist!

Č.: Po ilegali, v katerih postojankah si služil?

P.: Pri Legiji smrti v Gracarjevem turnu, na Brezovici pri št. Jerneju, v gradu Škocjan, v Kostanjevici, v Pleterjah. — V Vaški straži v Dobrunjah in Sostrem.

Ob italijanskem razpadu sem bil v zbiralni bazi na Orjem in nato na Turjaku. Ker nisem vzdržal za zidovi, mi je dal poveljnik dovoljenje,

- da z nekaterimi soborci odidem v gozdove. Ustavili smo se nad Sv. Urhom. Ker pa so ljudem po okoliških vaseh zopet grozili terenci — in to pot v družbi uniformiranih gestapovcev (Leben Marija — Mojškerc Andrej) —, smo po nekaj dneh okupirali zapuščeno postojanko, da se s tem pokažemo vsem. 18. 9. 1943 smo doživeli in z jurišem odbili napad partizanskih brigad ob nameravanem pohodu na Ljubljano. Nekaj dni pozneje smo bili vključeni v enoto Slovenskega domobranstva. Ob poznejšem formiranju udarnih bataljonov smo bili dodeljeni v Rupnikov udarni bataljon s sedežem na Rakeku.
- Č.: Si doživel mnogo borb?
- P.: Precej. Nisem jih štel. Ni važno. Še v ilegali; najprej z Italijani, potem s partizani, posebno v udarnem bataljonu. Kjerkoli je „gorelo“, smo hiteli „gasiti“. Izvidniške patrolje, zasede, pohodi in borbe; to je bil naš posel.
- Č.: Si bil kdaj ranjen?
- P.: Trikrat. V ilegali na Krki. Pri domobrancih pod gradom Lisičje pri Rudniku in pri sv. Ani nad Loško dolino (30. 4. 45.).
- Č.: Kje si bil ob odstopanju?
- P.: V ranjeniškem transportu, katerega so partizani naskočili pri Radovljici.
- Č.: Tebe niso dobili?
- P.: Kar nas je bilo ranjencev, ki smo mogli vstati, smo skušali oditi; šepajoč, ob opori soranjenca po kolenih in po štirih; kar ne, je ostalo.
- Č.: Bi mi lahko to tragedijo v kratkem povedal?
- P.: Le toliko, da so partizani z domobranskimi ranjenci in bolničarkami postopali kot svinje, dokler jih niso razmetali po dvorišču in magacinu vojne bolnišnice v Ljubljani, da je večina pomrla že od ran, žeje in lakote. Vsi skupaj so potem končali v Toškem čelu v breznu. Res, ta tragedija terja posebne obsodbe. (Priče so tudi dekleta, ki so jih gonili na delo; tudi v to bolnišnico.)
- Č.: Kako si ranjen prišel do Vetrinja?
- P.: Po eni, dveh in po štirih.
- Č.: Kdaj si bil vrnjen?
- P.: 30. maja 1945 z Rupnikovim bataljonom.
- Č.: Kje?
- P.: Na Pliberskem travniku; skozi Dravograd, Maribor, Celje v Teharje.
- Č.: Kaj si doživel in videl?
- P.: Sprva, na Pliberski postaji, nič nenavadnega. Sprejeli so nas hrvaški partizani; ali vsaj govorili niso slovensko. Oddati smo morali le nože in orožje, če ga je kdo še imel. Na progi je čakal živinski vlak z nekaj

osebnih vagonov za oficirje. Ko smo napolnili vagone, so jih zapahnil in zastražili. Ti partizani so bili ljudje in so z nami postopali dostojno. Ko je sonce zašlo, je vlak potegnil...

Č.: Ste vedeli, kam vas peljejo?

P.: Večina je še vedno verjela angleški besedi in je bila prepričana, da skozi Slovenijo v Palmanovo.

Č.: In ti?

P.: Vse mogoče se mi je podilo po glavi v natlačenem, temnem živinskem vagonu. Teško je bilo misliti, da gremo vsi ti tisoči v grobove — sedaj ob koncu vojne in brez sodbe in zagovora — če bi bili v rokah samega hudiča. Rad bi molil pa mi je beseda prešla v kletev vsega, kar nas je zvodilo v to procesijo prodanih sužnjev. Če bi bilo svetlo v tistih temnih šklopotajočih živinskih vagonih, bi vojaki videli da me je bilo sram slepega zaupanja, ki nas je naredilo tržno blago za dobiček in triumf našemu sovražniku.

Č.: Kje so odprli vagone?

P.: Naš vagon šele v Celju. Na vseh prejšnjih postajah so samo razbijali po njih in nas zmerjali po naše in ne po naše.

Č.: No, in v Celju?

P.: V Celju se je odprl pekel. Še danes po 40 letih ne najdem razloga, za tako zares nečloveško divjanje, ki je bruhnilo na nas. — Pozneje sem videl fante, ki so s pesmijo odhajali v smrt; v Celju pa nas je bilo strah pognati se v dolg „špalir“ razbesnele in slinasto kričeče horde z dvignjenimi pestmi, puškinimi kopiti, pasovi, koli in vsem, kar jim je prišlo v roke. Šele ko se je prvi utrgal, se je pognal ves vagon. Tekli smo v delno strnjeni vrsti, pa je bilo premalo prostora na naših telesih za vse udarce. Često je partizan oplazil svojega tovariša, kajti v taki gneči noben udarec ni padel v prazno. Pridušali so se in ruali med seboj. Več prostora so našli na nekaterih, ki so jih udarci zbili po tleh. Brcali in teptali so po njih, kot da bi bili nagnusen mrčes. — Ko so se utrudili, se je vihar podel. Stali smo v dolgih štirih vrstah kot spačene pošasti. Pred dobro uro še vojska, smo bili otopeli, s krvjo oblitih razcapanci. Ves srd satanizma minulih let so izbruhnili na nas. To nam je potrdil partizan, ki se je razbohoteno na konju postavil pred nas: „No, kurbe bele, sedaj si oglejte od blizu izvršnega komisarja ljubljanskega okraja. Često ste me hajkali, pa mi niste mogli do živega. Sedaj pa ste mi vi — in sami prišli v roke. Kmalu me boste še bolje spoznali!“ Pozval je oficirje in podoficirje, da stopijo iz vrste. — Prvi je stopil korak naprej stotnik bataljona Rihar — Ice, za njim pa še nekaj oficirjev. Komisar se je s konjem približal stotniku in se zadril: „Kaj si po činu?“ — „Sem domobranski stotnik,“ je mirno odgovoril Ice. — Komisar se je vzpel na konju in udaril z bičem, da bi pobil vola.

Stotnik se je zgrudil. Priskočilo je nekaj partizanov. Skušali so ga postaviti. Ko pa je zamahnil v drugo, med kletvijo in pljuvanjem, ni šlo več; obležal je v krvi. Komisar je zaobrnil konja in šel ob dolgi vrsti. Kričal je skozi penasta usta in udarjal po tistih, ki so se javili in tistih, ki se nismo. Ker se mu je zdelo, da je premalo oficirjev, jih je še kar sam določil. Bič je odpiral rane; kri je polzela po vratu in obrazu. V vrstah smo postajali nemirni. Vsak je čakal povelja; udarili bi z golimi rokami v tega utelešenega vraga, pa ga ni bilo — povelja...

— Potem so nas gnali skozi Celje do Teharij. Stražarji na konjih so nam narekovali z biči in brcami, kaj moramo vpiti: „Mi smo bela garda, izdajalci slovenskega naroda.“ Fantje pa so zlogovali po opotekajočem koraku: „Vi ste rdeča banda, izdajalci slovenskega naroda!“ — Kogar so zbili z udarci ali brcami na cesti, so ga pohodili konji in partizani. V gozdu ob vhodu v taborišče so se ponovile krvave orgije in redčile naše vrste. Kar je padlo pod udarci ali omagalo, so zasuli v jarku za barako. — Ustavili smo se na prvem dvorišču. Ob vrstah so hodili raztrgani in ušivi partizani ter zahtevali bluzo, hlače, čevlje, ure. Potem so prinesli med vrste odeje in šotorska krila, kamor smo morali metati denar, ure, verižice, prstane, hrano. Naredniku Vinku Kukovica so potegnili poročni prstan s kožo vred. Mnogi so ostali le v spodnjih hlačah in bosih. Vsi pa smo bili strašno žejni zaradi vročega sonca, prahu, udarcev, ran in izgube krvi. Suha, razpokana ustna so prosila vode. Namesto vode pa so nas nagnetli v vroče, lesene sobe barak. Mogli smo le stati, tesno drug poleg drugega; sedel se je le tisti, ki je omedlel ali umrl. Okna zadušne sobe nismo smeli odpreti, vrata pa so odpirali partizani le, kadar se jim je zahotelo krvi. Vse udarce in pljunke so to pot dobile prve „svinje“ ob vratih. Na stranišče niso nikogar pustili; niti ni bilo posode v sobi. Drugi dan smo že stali v gnojnici. Dovolili so le, da odnesemo iz sobe mrtve domobrance. Pet dolgih dni so nas držali v skoro brezračni sobi, ki je postajala plinška celica počasnega umiranja zaradi žeje, smradu, krvavečih ran. Šesti dan so nas nagnali na gramozno dvorišče. Lovili smo zrak kot riba na suhem in bili hvaležni Bogu za ta velik dar... — Kateri se niso dvignili iz velikega brezračnega „stranišča“, jih nismo videli več. — Poleg zraka so nam pod večer dovolili še stranišče in požirek vode ob njem.

Nekje iz gozda je zavelo po cvetočem resju ki je imel vonj po domačem logu in po vsem tistem, kar nas je čakalo tam daleč. Globoko iz duše je zahrepenelo: ŽIVETI!

„Zakaj, moj Bog?!“ — „Mar se nismo postavili za Slovenijo zato, ker jo prodajajo Sovjetom? Mar nismo branili človeka in njegove pravice, ko kujejo sužnost? Mar se nismo postavili v bran, ko so mučili tvoje služabnike, požigali svetišča in podirali križe — ?!“

„Moj Bog, tako težko je umirati mlad in v pomladi, obtožen izdaje;

kdaj, kako? Pa ne puste besede zagovora resnice, če že ne moje, vsaj tistih, ki smo jim ohranili dom in življenja!“

Upanje je živelo s hrepenenjem; včasih močnejše, včasih pa je skoraj ugasnilo.

Pričeli so nam dajati obrok hrane: posušeno zelje je redko plavalo v kropu. Jedilnica je bila na zgornjem dvorišču, blizu podzemske kleti. Za vrati je bil kup rjavih pločevinastih škatel (konzerv breskev). Med tekom smo morali pograbitij posodo, „trčečim korakom“ mimo kuharjev, ki so vlivali krop v posodo in na roke, v teku do vrat izpiti ali požreti, kajti ob vratih je bilo treba zopet odvreči posodo. Namesto hrane — in čeprav smo že bili obsojeni na smrt —, so si izmislili za nas novo sadiščno podlost. Ko smo se vrnili na dvorišče, mi je brat potožil, da se mu je pločevinasta škatla ob vhodu izmuznila iz rok, pa je moral nastaviti dlani, da mu je partizan nalil kropa. Predno je sonce zašlo, smo morali leči vznak po kamenju in tako obležati do noči, ko smo se šele lahko obrnili. — Vsak dan so poskrbeli za nova mučenja in nove grozote. — Oficirje, prostovoljce in posebej iskane smo videli viseti v kleti nataktnjene za roke in noge na mesarske kljuke. Ob njih sta se zabavala tovariš in tovarišica, udarjajoč jih po zobeh z držajem revolverja; zbadali so jih z noži, jim žagali nohte in lase, pljuvali v usta — in Bog sam ve, kaj še. Čez nekaj dni so jih predstavili nam na zgornjem dvorišču. Bili so povezani kot mumije, le noge in roke so bile vsaka posebej. Stali so tam nekaj časa; do podvečera. Mislili smo, da čakajo na ambulanto za bolnišnico. Prišel je vod oboroženih partizanov: „Na levo, naprej!“ Povezane roke naših mučenih bratov so komaj mogle voščiti poslednji zbogom. Nemo smo se spogledali. Rafali brzostrelk za barako so udarili v naš molk. Kar same so se nam roke sklenile. Ob nobenem pogrebu srce ni tako molilo.

Kmalu po tem so nas pred okni barak popisali: ime in priimek, starost, kraj, domobranec ali civilist, včasih še kaj, včasih niti to ne. Po teh podatkih so izpraševalci izrekli sodbo: A, B ali C. Ugibali smo, kaj naj bi pomenile te črke. Kmalu nam je bilo jasno. A — mladoletni, B — civilisti, C — smrt s streljanjem. Teh zadnjih nas je bilo ogromna večina. Ostali dve črki so namestili v barake, mi pa smo ostali na gramozu.

Čez nekaj dni so vprizorili orgijo z otroki, ki so bili pri materah v civilni baraki. Partizani so vdrli vsobe kričeč: „Tovarišice, oddajte otroke!“ Trgali so dojenčke, ki so jih matere privijale na prsi, kot da bi jih hotele vkleniti vase. Večji so grabili materina krila kot v obupu. „Pustite mi jih, vsaj te moje otroke mi pustite, da bodo umrli z menoj!“ — „Mamica, mamica, očka, pomagaj!“ — Fantje na dvorišču so vstajali; koščene pesti so se stiskale. Rafal nad glavami je bil nam v odgovor. Še kot otrok sem gledal nem film: Herodovo morijo; to pot sem jo gledal in slišal v resnici.

Nekako sredi meseca so pričeli odvažati skupino C. Tri tovrnjake voja-

kov, enega civilistov. Od tedaj pa so se spet spravili nad nas z mučenjem in šikanami. Klicali so posamezne z dvorišča, jim obljubljali vodo in senco, da bi izdali še preostale oficirje. Ko se fantje niso vdali vabam, so jih pretepali, zapirali v „bunker“ — klet in jim grozili, da jih bodo žive spekli (Habič Anton, Polda Tone). Ponujali so goreče cigarete skozi mrežo. Če je nastavil usta, ga je partizan spekel s cigareto.

Po prvih dneh odvažanja je prišel nek partizan do pregrade in nekaterim, ki smo sedeli blizu mreže, zašepetal: „Sem šofer, fantje... Če bi vi vedeli, kam vas vozijo! Molite za srečno zadnjo uro.“ Spogledali smo se in težko je bilo verjeti. — Hvala ti, dobri partizan; danes te razumem...

Večina domobrancev se je vdala v usodo in bila pripravljena radovoljno sprejeti vse, kar pride. V mnogi molitvi so našli tolažbo in mir; tako da so celo lahko zapeli nek junijski večer: „Gor čez izaro,“ „Polje, kdo bo tebe ljubil“ in „Mi domobranci“. Tisti čas so imeli partizani večerjo. Naslanjali so se na okna jedilnice in strmeli na prodane okostnjake, ki ne poznajo solz ne tožbe.

Ker je skupina na našem dvorišču postajala vedno manjša in so postajali obiski vaških terencev vedno pogostejši, nam je nekaj šinilo v glavo, da jim ne bomo privoščili, da bi se ob nas posebej naslajali in vprizorili nov križev pot skozi domačo vas.

„Juriš, zadnji juriš!“ Če nas pobijejo, bomo kmalu skupaj z vsemi fanti; če se nam posreči, Bog, tisočkrat bodi zahvaljen! Govorili bomo resnico da operemo čast naših bratov; vse dokler ne bo zgodovina sama pravičen sodnik bratom — morilcem.

21. junija 1945, ko je luna zahajala za boršče, je Bog v Teharjih storil čudež: ZADNJI DOMOBRANSKI JURIS JE USPEL KOT PRVI!

Č.: Zato si danes tu?

P.: Zato sem danes tu, Bog bodi zahvaljen! In je priča, da govorim vso resnico in samo resnico...

Vznik nove desnice

Jugoslavija je že vedno bila vzorna učenka Francije, kakršna nam je — poleg drugega — vzgojila tudi cvetke kot npr. Kidrič, Behler itd., ki so se s krvjo tisočev in tisočev poštenih Slovencev za večno vpisali v anale prekletstva slovenskega naroda, ker jim je „uspelo“ ustvariti edinstven primer v svetovni zgodovini, da so prav za časa sovražne okupacije ko je narod imel na vse strani zavezane roke, sprožili revolucijo. — Zato predvsem nosilec režima v domovini v globok premislek, da loka ne nape-

njajo preko skrajnosti, prinašamo izvlečke iz članka, kakršnega je pod gornjim naslovom napisal François Lepot za najbolj brani argentinski dnevnik „Clarín“ (Buenos Aires, 21. sept. 1984.), ki je vse kaj drugega kot glasilo desničarjev. — Bilo bi pa dobro, da bi se ob njem nekoliko zamislili tudi nekateri zmedenci našega zdomskega občestva. — Op. ured.

Medtem ko vse francoske politične stranke izgubljajo glasove in raste število ljudi, ki sploh nočejo voliti — kar dokazuje rastočo brezbriznost ljudstva do politike — je takorekoč iz nič vznikla Narodna Fronta, ki dviga prapore skrajne desnice.

„Karizmatičen“ vodja tega gibanja Jean-Marie Le Pen se po vzoru Charles De Gaulle-a sklicuje na „veličino Francije“ in oživlja spomin maršala Petaina. Priseljencem pripisuje propadanje dobrih navad francoskega naroda in brezposelnost. Spretno poudarja francoske kreposti in prikazuje Francoze malodane kot višjo raso, ki sta jo potisnila v dekadenco omlednost „nesposobne in samo v volilne glasove zagledane desnice“ in pa „socializem, ki kvari mladino“.

Udarjajoč na protikomunistični boben, se izreka za katoliški integrizem kot pot povrnitve k izvorom osebnih in narodnih kreposti.

Vse najnovejše ankete dokazujejo posebno duševno razpoloženje Francozov: ne verjamejo in se ne zanimajo za polemiko političnih vodnikov, ki dušijo javna občutila v resnici z nepomembnimi in dolgočasnimi temami; pa naj bodo tisti, ki uporabljajo jezik barikad, ali elitni „akademikovci“.

V resnični plehkosti okolja posebej zelo razbite opozicije proti socialističnemu predsedniku Mitterrandu — čeprav je levica prav tako nakrhana — pojava skrajno desničarskega fenomena Le Pena žanje somišljenike in je edina stranka v Franciji, ki se širi. Njeni lokali rastejo v vseh naseljih in mestih kot gobe po dežju. Kjer prej ni bilo sledu o njej, se sedaj zgrinjajo okoli nje navdušene množice, kar začenja hudo skrbeti tradicionalne politike.

„Kot da je makiavelistična iznajdba samega (socialističnega predsednika) Mitterranda,“ je vzkliknil nekaj gaullist, zakaj „klientela“ Le Pena izvira iz gibanja, ki ga vodi gaullistični pariški župan Jacques Chirac. Zanj je socialistični predsednik Mitterrand sploh postal drugoten problem, ker je najbolj v skrbeh za pripadnike, ki mu dan za dnem uhajajo v Le Penovo Narodno Fronto.

„Glasovati za Le Pena, je glasovati za Boga!“

To v rdeči barvi napleskano geslo je vidno po vsej Franciji in je bilo največkrat ponovljeno na „modro-belo-rdečem prazniku“, ki ga je priredila Le Penova Narodna Fronta v Parizu. Vpilo ga je 10.000 ljudi pod nalivom in v blatu, pravijo nasprotniki; — 30.000 po oceni organizatorjev.

Očitno je, da Le Pen in skrajna desnica v Franciji obstajata in se širita! —

Prepričali so se

Dne 7. decembra 1984 so svetovne časnikarske agencije po vseh celinah zemeljske oble razširile uvodnik, ki ga je prineslo uradno glasilo kitajske komunistične partije „Ljudski dnevnik“ in ga je vsaj inspiriral, če ne že napisal sam prvak Deng Xiaoping.

Ko je iznenadeni bralec pričel brati ta uvodnik, si je moral pomencati oči, da se je prepričal, da ne sanja; saj v njem med drugim beremo tudi sledeče:

„Marx je umrl pred 101 letom. Njegovo delo je bilo napisano pred 110 leti. Odkar so bile porojene njegove ideje, so se na svetu zgodile strahotne spremembe... Nekatero Marxove ideje že nimajo več smisla v danih prilikah, ki jih Marx nikoli ni doživel... tako da ne moremo več uporabljati Marxove in Leninove zamisli za rešitev problemov današnjih časov... Teorija mora namreč biti kombinirana s prakso, zakaj praksa je edini kriterij resnice. Držati se današnje dni še marksizma, je naivno in bedasto. V marksizmu in leninizmu ne moremo biti dogmatiki. Časi se spreminjajo! Če se bomo še naprej držali nekaterih principov marksizma..., se bo naš zgodovinski razvoj ustavil... —“

Opozarjamo, da tega ni zapisal nikakšen „fašist“ — in seveda tudi ne noben sodelavec „Tabora“. Prišlo je iz tisočmilijskega naroda, ki je prav tako kot drobcen slovenski narod dal za marksizem-leninizem strahotne krvne žrtve. —

Se bodo ob tem zamislili tudi oblastniki naše domovine in potegnili pravilne zaključke...? —

OPOZORILO

Novi naslov TABORA - "El Fortín":

Inž. Antonio Maticic — Tabor — El Fortín

Río Colorado 1806

1686 Hurlingham

Buenos Aires — Argentina

SEPTEMBER 1943

Grčarice — Turjak

BOJI ZA TURJAK

(Povzeto po knjigi:

Stane Kos „Stalinistična revolucija na Slovenskem 1941—1945, I. del

(Nadaljevanje)

Na Zapotok so prihajale še majhne skupine vaških stražarjev in posamezniki. V turjaški grad je bil z močnimi patruljami dostop še možen od zapotoške strani: podturjaška dolina z želimljico leži skoraj 200 metrov pod gradom, pobočje nad njo proti gradu je pa strmo in poraščeno.

TOREK — 14. september

Partizani so grad vse dopoldne obstreljevali s težkimi strojnimi, 75-milimetrskimi topovi in z dvema težkima minometima. Borci na gradu so na napade pogumno odgovarjali. Napadalcu so uvideli, da bodo grad zmogli le s težkim topom. Zato so poslali ponj, vmesni čas pa skušali pridobiti s pogajanjem.

Partizani so poslali v grad neko dekle iz Velikih Lašč s pismenim predlogom za triurno premirje in za pogajanja v hiši pod gradom. Z gradu so odgovorili, da predlagajo premirje do naslednjega dne, ko bodo dobili odgovor iz Kaira. Odgovor z gradu je nesla partizanom delegacija z belo zastavo. Ker so jo sestavljali sami civilisti, so partizani delegacijo zavrnili, češ da se hočejo pogovarjati samo z oficirji. Ko se je pojavila na grajskih vratih oficirska delegacija, so partizani odprli ogenj nanjo.

Zatem so partizani sporočili, da se je to zgodilo po pomoti. Pri pogajanju so nato oficirji s Turjaka terjali zase prosto cono za operacijo proti Nemcem — na to zahtevo je vplival Malovrh —, pristali pa tudi na posebne proste cone za partizane. Obenem so zahtevali pismeno pogodbo o medsebojnem nenapadanju. Partizani so vse te predloge odbili in terjali brezpogojno predajo.

Oficirji so se vinili v grad in boj se je znova vnel. Partizani so s treh koncev nabijali na grad tri ure.

Kurirka, ki je šla prejšnji dan z Iga v Ljubljano, je po svoji sestri sporočila na Zapotok, da je prišla v Ljubljani samo do dr. Šmajda, ne pa do Peterlina. Šmajd ji je odgovoril, da ne more v vojaškem pogledu nič svetovati in da naj odloča Cerkvénik po posvetovanju z drugimi.

Popoldne sta prišli z Golega na Zapotok dve partizanski kurirki s predlogom, naj se vaše straže pridružijo partizanom. Cerkvénik in drugi oficirji so predlog odklonili, Blatnik pa je bil za to, da bi se s partizani na Golem pogovarjali.

V mraku so se oficirji na Zapotoku zbrali k zadnjemu posvetu. Udeležil se ga je tudi podpolk. Dežman; z izjavo „Sve to je propalo, sve je izgubljeno“, je širil le pesimizem, sicer pa v pogovor ni posegel. Ker je postalo komandirjem vaških straž že ves dan jasno, da je partizanski napad na Zapotok od vseh strani možen v kratkem času, so ponovno prepričali Cerkvenika, da se je treba z Zapotoka umakniti proti Želimlju, od tam pa v Polhograjske Dolomite. Še popoldne se je Cerkvenik temu predlogu upiral, ker je hotel z zavlačevanjem umika rešiti tudi turjaško posadko, sedaj pa je na pritisk vseh četnih komandirjev predlog sprejel. Pridržal si je le pravico, da bo uro odhoda javil kasneje. Okrog 9. ure zvečer je naznanil, da bo umik z Zapotoka ob pol polnoči. Že prej je poslal na Turjak patroljo s poveljem za izpad in umik proti Želimlju. Patrolja je prišla srečno na grad in se tudi srečno vrnila. Poleg patrolje je nesel isto povelje v grad tudi drzen podoficir, neki Bosanec, ki je prav tako prišel srečno v obe smeri.

Med 9. in 10. uro zvečer se je prebil s Turjaka na Zapotok z manjšo skupino vaških stražarjev **župan Paternost**. Povedal je, da je na gradu videl „popolno dezorganizacijo in da je morala pri večini fantov pod ničlo... Okrog gradu ni našel najbolj potrebne straže. Fantje so bili utrujeni, lačni, čeprav so bila skladišča napolnjena z živežem...“

Ob Paternostovem prihodu je Cerkvenik sporočil vsem poveljnikom in tudi civilistom čas umika.

Na Turjaku je Malovrh vodil vojni posvet z oficirji in nekaterimi civilisti, da bi jih pregovoril za izpad. Sporočil jim je ponovni Cerkvenikov ukaz za umik in pa, da so se protikomunistične enote z Zapotoka umaknile. Nekateri oficirji so bili proti vsakemu izpadu in so zagovarjali mnenje, da je treba čakati na Casarja in Arka s Peterlinovim odgovorom, nekateri pa so oklevali. To noč so partizani grad docela obkolili.

Ob pol polnoči je dal Cerkvenik izstreliti tri zelene rakete in s tem nakazal smer odhoda z Zapotoka proti Želimlju, predvsem pa sporočil to, da sedaj z Zapotoka odhajajo. V odgovor so iz gradu izstrelili dve raketi, kot je bilo dogovorjeno. Cerkvenik in drugi so razumeli, da bodo tudi turjaški borci naredili izpad. A to se ni zgodilo.

Priča dogodkov v gradu poroča „...sporočili so nam, da je pritisk na Zapotok tako strašen, da so poveljniki sklenili vse moštvo umakniti proti Ljubljanskemu barju. Odhod bodo naznanili z raketami... Okrog 11.30 ponoči smo na zapotoški strani res zagledali tri zelene rakete, kmalu nato pa slišali močne detonacije; menda so razstrelili municijo, katere niso mogli vzeti s seboj... Ko smo videli tri rakete nad Zapotokom, so oficirji od vseh strani zavpili: Na utrube in bombe v roke!“

Vaški stražarji, ki so ostali na Zapotoku — kakšnih 6 ali 7 — so razstrelili municijo v vasi, nato pa dve uri čakali na vrnitev sla, ki je bil približno ob 10. uri poslan na Veliki Osolnik s Cerkvenikovim poveljem za umik. Sel je v isti temni noči to nalogo izvršil. Poveljnik bataljona je pustil prejšnji dan kakšnih 100 borcev na Osredku. Ti niso ta večer prejeli od njega nobenega navodila za umik.

Kolona iz Zapotoka je bila precej dolga, v njej je bilo mnogo voz z vprego in večje število civilistov. Na zgornjem koncu Želimlja je dobro oborožena zapotoška predhodnica izbranih borcev naletela na večjo partizansko zasedo, ki pa jo je z zvijačo in hitrim streljanjem pregnala.

Ko se je kmalu zatem zapotoška glavnina pomikala skozi Želimlje, so partizani odprli nanjo ogenj z dveh strani. Hudo streljanje je trajalo več kot pol ure, nato pa počasi pojenjavalo. Večina Planinske brigade, ki je štela kakšnih 700 mož, je prišla do Ljubljanskega barja, ko se je že zdanilo.

Na razpotju se je večji del borcev usmeril čez Barje proti Črni vasi; morali so pri tem preskakovati precej široke in globoke jarke ter zaradi njih delati ovinke. Od desne strani so iz Hauptmanc, brezjanskega „otoka“, začeli terenci streljati s puškami na konec kolone. Ko pa so zapotoški borci spustili proti „otoku“ nekaj rafalov, so terenci utihnil.

Manjši del s komoro je na razpotju zavil na levo proti Igu in šel nato po Ižanski cesti proti Črni vasi, kjer sta se obe skupini združili.

Majhen del borcev z delom komore je pri razpotju zavil na desno proti Škofljici. Tam so jih zajeli terenci. Skupaj z njimi so zajeli tudi večji del komore in protitankovski top. Med zajetimi je bil tudi Blatnik.

Edini, ki se na razpotju ni mogel odločiti, kam bi šel, je bil radio-telegrafist Božnar. Z glavno kolono ni hotel, češ da v bližino Nemcev ne sme. Dobil so ga partizani. Vzeli so mu radijski oddajnik. Kaj se je kasneje z njim zgodilo, ni nikdar nihče zvedel.

Prvotni Peterlinov načrt je bil, da bi se v primeru umika vaški stražarji zbrali v Kozlerjevi gošči na Ljubljanskem barju, od tam bi šli čez Ljubljanico v Dolomite. Kako si je predstavljal prehod čez precej globoko Ljubljanico, je vprašanje.

Se vedno ostaja nepojasnjeno, zakaj ni sprednji del zapotoške glavnine pri šoli na Barju zavil v Črno vas saj so se zadnja dva dni na Zapotoku v zvezi z umikom omenjali vedno le Polhograjski Dolomiti. Namesto tega je šel sprednji del čez most na Iščici in se ustavil v bližini cestnega bloka, kjer je že stala nemška straža. K njej so šli najprej stot. Cerkevnik, župnik Škulj in župan Paternost. Želeli so dobiti stik z gen. Rupnikom. Mogoče so že vedeli, da so bili vaški stražarji na Vrhniki, pri Borovnici in Logatcu prisiljeni računati z nemško zasedbo železniške proge Ljubljana-Postojna in da so tamkajšnji poveljniki poiskali stik z Nemci.

Kolona 500 do 600 vaških stražarjev in kakšnih 60 četnikov je čakala na Ižanski cesti približno dve uri, preden se je premaknila naprej v Ljubljano. Med tem čakanjem je podpolk. Dežman, sedeč na kupu gramozna pred šolo na barju, rekel: „Svega toga su krivi ovi političari.“ Ta stavek je naslednje dni v Ljubljani večkrat ponovil.

Nemška straža je zapotoško skupino spustila v Ljubljano, a borci so morali na bloku odložiti orožje, nato so pa odkorakali v staro domobran-

sko kasarno na Poljanski cesti. Župnik Škulj, župan Paternost in še kdo so takoj skušali poiskati stik z gen. Rupnikom, da bi pri Nemcih posredovali za pomoč borcem na Turjaku. Rupnik je bil ta dan že v stiku z Nemci.

— — —

Kaj pa se je dogajalo na Velikem Osolniku in Turjaku?

Poveljnik bataljona na Velikem Osolniku je prejel Cerkvenikovo povelje za umik, a ga ni takoj izvršil, ampak ga je nameraval izpolniti zjutraj ob svitu. Že čez dobre pol ure po prejemu povelja pa je začela napadati Veliki Osolnik Tomšičeva brigada. Večji del borcev se je v temni noči razbežal proti Velikim Laščam, tudi poveljnik se je umaknil, okrog 100 borcev pod vodstvom prejšnjega poveljnika na Sv. Urhu Ivana Habiča pa se je ob cerkvi bojevalo do jutra, ko jim je zmanjkalo municije. Ker zaradi partizanskih strojníc preboj ni bil mogoč, so se vdali. Vse ujete so partizani odgnali v nižje ležečo vas. Navadne borce so vtaknili v svojo brigado, 24 vidnejših, med njimi Habiča in druge oficirje, je pa okrog poldneva ob cerkvenem zidu s strelom v tilnik svojeročno likvidiral politikomisar Imre. Navzoč je bil tudi komandant Tomšičeve brigade Stane Semič-Daki.

Oddelek vaških stražarjev na Osredku je zaradi tega, ker je streljanje na Osolniku prenehalo domneval, da so tamkajšnji borci poraženi. Ker niso prejeli z Osolnika nobenega navodila, so čakali na Osredku. Presenetil jih je napad Tomšičeve brigade. Večji del borcev se je umaknil proti Zapotoku, ker so menili, da se je bil tja umaknil bataljon z Osolnika, a so padli med partizane. Precejšnemu delu borcev se je posrečilo uiti — tudi zato, ker je bilo med partizani veliko novih mobilizirancev in bivših vaških stražarjev. Nekaj so jih partizani zajeli in postrelili na Zapotoku in na Golem, druge pa vtaknili v brigado.

V sredo zjutraj so partizanske težke mine turjaški grad skoraj zasule. To je s presledki potem trajalo ves dan. Borci na gradu so odgovarjali z lahkimi in težkimi mitraljezi. „Partizani so padali... in njihove na novo postavljene utrdbe so se rušile druga za drugo.“ Branilci gradu so pač imeli veliko boljši položaj kot napadalci.

Žurajevega poveljevanja na Turjaku dejansko ni bilo, še manj Malovrhovega. „...odločali so vsi,“ pravi priča. Vsak poveljnik je hotel neka voditi svojo enoto. Glavno besedo je imel edini rezervni oficir Tone Perné. Ker je bil poveljnik dobrepoljskih postojank je imel za seboj naj več moštva, je bil za poveljevanje tudi najbolj pristojen. Vsaj dva oficirja (Hren, Zabukovec) sta bila za izpad naslednji večer. Toda „Žuraj...je postavil posebno pomnoženo stražo in zapovedal, naj strelja na vsakogar, ki bi hotel iz gradu.“ Proti izpadu so bili posebno Kadunc, Perné, Miklič, brata Rožanc, Žuraj in prof. Petelin. Razen Žuraja so bili vsi inteligentni in razen njega in prof. Petelina člani ali starešine študentskega kluba Straža.

Zvečer je bilo v gradu še vedno okoli 700 borcev. Malovrh je večkrat skušal prepričati poveljnike, da bi naredili izpad, a brez uspeha. (Sledi)

Poslednji prepír

Še ne polnih 62 let star je v sredo, dne 28. novembra 1984 popoldne v Buenos Airesu umrl Pavle Rant, nedvomno ena izmed najbolj delavnih in izstopajočih, pa prav zato spornih osebnosti protikomunističnega zdomstva v Argentini, o katerem lahko rečemo, da praznine, ki jo je zapustil za seboj, vsaj v naši generaciji ne bo več mogoče izpolniti. Bog naj mu bo milosten sodnik in bogat plačnik za vse, kar je dobrega opravil za našo mladino in na svoji fronti v našem skupnem boju proti komunistični zablodi dvajsetega stoletja in s tem za resnično svobodo njegovega in našega slovenskega naroda! — Ured.

Pavle, tokrat nisi igral „fair“! Ta adut si imel skrit! —

Tako nisi smel oditi!

Zakaj ni zabrnal telefon, da bi me opozoril, kako mi jo boš zasolil...?

Veš, Pavle, to me boli.

Saj si mi vendar „zagrozil“, da boš Ti ob mojem grobu „izkašljaj“ vse... vse...

Kaj naj Ti torej sedaj pustim zapisano v slovo jaz, ki mi ni bilo dano, da bi vsaj svojo razbolelo slovensko ljubezen dihnil v kepo tuje grude in Ti jo spustil nad krsto za spremstvo v nepovrat? V pozabo ne! Ker si zapustil stopinje ki jih čas ne bo izbrisal.

Živel boš v spominu cele generacije in v zdomstvu študirajoče slovenske mladine v Argentini. Vztrajal boš v kronikah in zapisih političnega snovanja in izživljanja slovenske ideološke emigracije širom zemeljskih celin. Ostal boš v neizbrisnem tiskarskem črnilu Svobodne Slovenije in Vestnika, ki je prav zaradi Tebe povzročal toliko glavobolov in nespečih noči do duše neizmitno okrvavljenim uzurpatorjem Tvoje in naše bičane očetnjave. Saj v tem si bil najmočnejši. Svoj izrazit časnikarski dar si med nami izoblikoval v to, kar je Truman Capote definiriral kot „new-journalism“: V časnikarskih zapisih si namreč uporabljal literarne, pripovedne prvine. Nekateri Tvoji prispevki so bili že pravcato leposlovje, ob katerem bi se marsikdo lahko marsičesa naučil... ne glede na to, če se je z njimi strinjal ali ne. —

To pa je bila tudi Tvoja pokora. Vse pretesne so bile naše zdomske danosti za Tvoje talente!

Poleg tega, kar si mi nekoč zaupal, da Ti vojna in revolucija nista dali dokončati študija, so te naše drobne razmere Tvoje razganjajoče sposobnosti mésile v kipeče testo nenehnega duševnega nemira. iskanja, neizprosnega vztrajanja na pribojevanih težah, ki so Te s Tvojim vihravim, pa trmastim gorenjskim značajem in večno fantovsko razboritostjo nezadržno pehale v neizogibne polemike — „prepíre“, kakršne je lahko razumel samo nekdo, ki mu Resnica ni podedovana, udobna dobrina, ampak neprestano iskanje — do končne umiritve v Njem, ki je edino, poslednje Razodetje. —

Sedaj že sediš na desnici tega Razodetja. Sedaj si že vse odkril. Zakaj

sedaj si že nesporen del legijona, ki ga je v najbolj črni noči svoje zgodovine mali slovenski narod dal za zgled vesoljnemu človeštvu. Saj v sebi domobranca, kakršnega si je zamislil njegov ustanovitelj in oče, nisi mogel nikdar prevpiti. Zato Ti noben prepir ni več potreben. Sedaj že veš, kdo je imel prav. Sedaj razumeš, zakaj vodilo slovenskega preroda, edine resnične slovenske revolucije ne samo za časa vojne, ampak za vse čase ni mogla biti Cankarjeva sentimentalna literarna premisa: Mati, domovina, Bog, ampak vsemu svobodnemu človeštvu, ne samo slovenskemu ljudstvu osnovne, vrhunske vrednote: Bog — Narod — Domovina. Sedaj si že tudi srečal „starega“ — Rupnika — in Ti je popolnoma razumljivo vse. česar tu „nisi mogel razumeti“ ... Zato sedaj tudi razumeš, zakaj v prepirih s Teboj nisem mogel dopustiti, da bi si ob Rupniku vsakdo po mili volji brisal umazane roke; čeprav si Ti to ocenjeval kot demokratsko pravico, kot je moja demokratska dolžnost postavljati stvari na svoje mesto. — Objela sta se tudi že z mojo Kiso, ki vaju je iz tostranstva tako prezgodaj sklatila ista zahrbtnica, in s katero sta se imela tako rada. Kolikokrat me je Kisa zaradi Tebe okregala! Ker je torej sedaj že vse na dlani in Ti ne bo potreba več z menoj polemizirati, spijta kakšen nebeški whisky tudi zame, ki se bom najbrž moral še s kom udariti — preden pridem za vama... —

In hvala, Pavle, za priznanje, ki si mi ga v svoji intimiti dajal prav tako, kot sem Te spoštoval jaz... in vedno želel da bi se bila skupaj na istem položaju.

Ali morda misliš, da nisem vedel, da je po Tvojem prizadevanju za mojo 65-letnico Blejčeva Ema s svojo teatrsko družino dajala na Pristavi mojega „šentjurjevskega provizorja“? — Kot si imel navado: Postavil si me pred izvršeno dejstvo, ko so me mnogi manj „prepirljivi“ in bolj pozvani zapisali pozabi in me celo javno žalili z — „bivšim pisateljem“. — Kdo bi takrat mislil, da sva si poslednjič stisnila roki! — Besede pa, ki si jih takrat spregovoril z odra, ne bodo šle pozabljene z menoj v grob. Dobro bi bilo, da bi o njih razmišljali vsaj tudi še nekateri, ki so Te takrat poslušali. Zakaj z različnih gledišč se je mogoče — ali celo potrebno! — bojevati za isto — Dobro Stvar. — škoda, da jih je toliko odpadlo, se izmuznalo, zapustilo bojno polje na „Tvoji“ in „moji“ fronti, ko so ti „prepiri“ tako potrebni! Nič ne dé; pred najvišjim sodnim stolom se homo srečali vsi... in tam bo vsakteri moral dati odgovor za svoje ravnanje, ki ga bo za zanamce neprizivno ocenila zgodovina. Midva sva v najinih porazih zmagala. V naši očetnjavi se že svita! To Ti je še bilo dano zvedeti — za plačilo!

še spomin... —

„Stane, kako pogrešam tvojo povest ‚In svet se vrtil naprej‘... — Ne daj, da bi se ustavil ‚Na božji dlani‘...!“

„Če se bo to zgodilo, boš mogoče največ kriv prav Ti, Pavle, ker si me z ‚bajlečevino‘ dokončno zbežal iz mojega literarnega brloga... —“

In si se, kot vedno, takoj znašel: „Gobec drž! — Saj je nekdo izmed

tvojih „rokodelcev“ zapisal: Če se borci ne bi „razbili“, bi danes najbrž že usihali v dremajoči, gostilniški veteranski družini. Tako pa smo tem bolj delavni, čim bolj nas redči smrt. — In... če te ne bi zbezal iz brloga, ne v zdomstvu, ne v domovini ne bi vedeli, kar danes vemo... In to je nekaj vredno! — Ampak... kljub temu svoj veliki tekst le nadaljuj, Stane!“ —

Pavle, mogoče se nisi zavedal — ali pa si slutil? —, kako sem Te prav za to Tvojo vedno spontano iskrenost blagrovjal in zato imel rad. No, sedaj tudi to že veš!

Stvar, za katero sva se vsak s svojega stališča bila, je tega vredna. Zgodovina je to od naju pričakovala. In iz zgodovine se bodo učili rodovi našega naroda, ko bova že oba družno iz onstranstva molila zanj. —

Sedaj, ko si odšel, Pavle, mi ostaja samo še molitev Zate. — Še za enega več! — Vem pa, da tudi imam še enega več, ki čisto blizu ušesa božjega moli zame, da bi vzdržal še nekaj časa..., čeprav bom pogrešal Tvoje izzive... —

Pa imej še svoj poslednji prav! —

„Stanko ni zate! — Preveč omladno!“

„Sem štajerec... in povrh še Prlek... —“

„Stanko Tebi ne paše... pa amen! —“

Zate sem bil dosledno — Stane... —

Zato Ti za vse, kar si mi storil in kar si od mene prestajal, želi zasluženno blaženo umirjenje na desnici Tvojega in mojega Stvarnika

Tvoj

STANE.

PK

SREČANJE Z ZGODOVINO

Z nastopom „Nove revije“ se je v slovenskem kulturno-političnem življenju v domovini pričelo nekaj premikati. Da so se odgovorni dejavniki vsakršnega „premikanja“, ki so ga slutili v zvezi z „Novo revijo“, bali, dokazuje ne le polemika o reviji sami še predno je izšla njena prva številka, temveč tudi napadi, ki so pričeli nanjo padati takoj ob izidu in še padajo.

„Nova revija“ je vsekakor nova v marsikaterem pogledu; predvsem pa v, skoraj bi lahko rekli, predrznosti, s katero se loteva določenih vprašanj, ki so bila doslej smatrana za „tabuizirane teme“. V njej smo brali poleg slabo prikritih napadov na razne politične „bogove“ Slovenije tudi že pred leti v tržaškem „Zalivu“ objavljeni Kermavnerjev članek o Francetu Balantiču, pa tudi skoraj neverjetno pripombo, da je med zavednimi ali odličnimi Slovenci z nemškimi imeni tudi — Lambert Ehrlich (!). Seveda, smo v njej

brali tudi bridke in zanimive odlomke iz Kocbekovega dnevnika v 50-tih letih.

In tu so se stvari prelomile. Gledano z zdomskega stališča, bi bilo seveda popolnoma napačno pripisovati kakršenkoli pretiran političen pomen pisanju „Nove revije“. Je še vedno marksistična publikacija, ki je tudi sicer tuja naši miselnosti (naj jo že označujemo za čisto, tradicionalistično, ali pa tudi za „zaostalo“), saj vsebuje poleg drugega tudi obilo popolnoma neužitne „poezije“, pa take čisto pornografske prispevke, kot so Milana Kleča „Matere in hčere“.

Toda objava Kocbekovega dnevnika obenem s poplavo drugih člankov o tej sporni osebnosti slovenske kulturne polpreteklosti, je slednjič sprožila reakcijo z „najvišjega“ vrha.

V „Književnih listih“ se je v začetku septembra oglašil Josip Vidmar s člankom „Naša nova svetnika“. V njem je zavrnil to moderno „oboževanje“ Kocbeka, za nameček pa še Vitomila Zupana, za katerega poleg Jožeta Javorška očitno tudi Vidmar meni, da je v resnici zgolj pornograf (Vsaj tu sta oba verjetno blizu resnice).

Pri obračunu s Kocbekom seže Vidmar daleč nazaj; v sam začetek Kocbekovega vzpona, ki se je začel z njegovim „Premišljevanjem o Španiji“, s katerim naj bi dokazal, da je simpatizer „nekdanje španske revolucije“. „Toda kateri razumnik v Evropi to ni bil?“ vprašuje Vidmar in potem Kocbeku, spet enako kot Javoršek, očita da je celo tisto „premišljevanje“ v resnici „preplonkal“ iz raznih francoskih revij tistega časa, v katerih so pisali takratni francoski katoliški eksistencialisti.

Potem Vidmarja zanese v staro stereotipno, predvojno liberalno teorijo: „Kaj pomenijo vsi ti katoliški modrijani za evropsko kulturo, ki od renesanse dalje živi plodno življenje samo po zaslugi nevernih mislecev, kakršni so bili Spinoza, francoski enciklopedisti, Goethe, Marx, Schopenhauer, Nietzsche?“ in potem „...kaj je mogel dati slovenski misli naš katoliški kulturni delavec za njeno neusahljivo življenje, ki so ga spet vzdrževali samo naši neverni misleci, kakršni so bili Prešeren, Levstik, Cankar, Zupančič, Miško Kranjec, Prežih, Prijatelj in zlasti (!) Kardelj. Kaj je dal v primeri s to zgodovinsko vrsto slovenski misli Kocbek?“

Vidmar nato navaja, da se je Kocbek odločil za „narodno-osvobodilno gibanje šele potem, ko mu (leta 1941) ni uspelo, da bi odšel za jugoslovansko vlado v London, o čemer naj bi pričal — Tine Debeljak. Nato odpravi Kocbeka kot „napol religioznega in dovolj zmedenega sanjača, pogreznjenega v dva tisoč let staro religijo“ in človeka „zbgane duše v kaosu osnovnih prevratov v sodobnem človeštvu in v sodobni zgodovini našega naroda“.

Tako Vidmar o Kocbeku.

Zupana skritizira z nekega moralnega in estetskega stališča; predvsem še njegove „prizore grobe spolnosti“, čeprav naj bi se nad njimi navduševal vprav Kocbek. Zupanov uspeh pa naj bi bil po Vidmarjevem mnenju „grozljivo opozorilo na stanje naše kulturnosti“.

Reakcija na ta članek najbrž ni presenetila samo Vidmarja. Medtem

ko je bilo vprašanje Zupanove resnične literarne vrednosti praktično potisnjeno vstran, so se pa ob kritiki Kocbeka odprla povsem nepričakovana in doslej čvrsto zapahnejna vrata do problemov, ki so vsa ta leta čakali obravnave, do katere je moralo priti, čeprav gre šele za začetek in kot je zapisal tudi Kocbek sam: „gre torej za javno priznanje krivde, ki se tiče nas vseh. Tako dolgo se ne bomo znebili preganjavice in more, dokler javno ne priznamo svoje krivde, svoje velike krivde. Brez tega dejanja Slovenci ne bomo nikoli stopili v čisto in jasno ozračje prihodnosti.“

Kot prva sta Vidmarju, spet v „Književnih listih“ 20. septembra odgovorila Marjan Rožanc in Jože Penca. Oba se še držita Vidmarjevih navedb o Kocbekovi nepomembnosti in jih skušata spodbiti; prvi z navedbo, da ni mogoče govoriti o „nevernih mislecih“ evropske kulture, ko pa so bili po svoje „verni“ tako Spinoza, Schopenhauer in Nietzsche, ki da je bil „obseden z Jezusom Kristusom“ in celo — Marx, ki je proletariatu „naložil skoraj vse krščanske odrešilne naloge“; in drugi z navedbo, da je Kardelj decembra 1942 predlagal Kocbeka za podpredsednika AVNOJ-a, „da bi tako lažje tolkli v Sloveniji Belo gardo in da bi lažje tolkli v inozemstvu londonsko vlado s tem, da je eden od podpredsednikov Sveta katolik.“ — „Katera ocena (Kocbeka) je zdaj veljavna,“ vprašuje Penca, medtem ko Rožanc z „globoko, skoraj neutolažljivo žalostjo“ (tak je naslov njegovega članka) ugotavlja, da „vodilni slovenski duh (Vidmar) v svojih razpravljanjih o duhovnih zadevah nima kaj dosti občutka za zadeve človeškega duha, ima pa toliko več smisla za politiko...“

Naslednji teden, se pravi 27. septembra, pa se je s člankom „Lov na čarovnice“ v „Književnih listih“ oglasil Andrej Inkret. Tudi on se „vodilnega slovenskega duha“ loti z naravnost nespoštljivo odkritostjo. Predvsem je razočaran zaradi „izredno nizke kritične ravni,“ na kateri je Vidmar obračunal s Kocbekom. Inkret pravi, da se Vidmar pri tem nima opreti na kaj drugega, kot zgolj na svojo „avtoriteto“. In če mu že priznava neko politično avtoriteto, ki je v Vidmarjevem primeru najbrž nekaj sakrosanktnega, mu pa v kulturnem ali morda bolje, estetskem pogledu kratkoma zabrusi ta-le stavek: „Trditev, da je Kocbek nejasen, neurejen in komaj še očarljiv ali sploh nerazumljiv pesnik, ki je doma v prakozmosu in prazgodovini, odkoder se v napadih svojih religioznih neurij težko spušča med nas, ne pove o njegovih verzih nič drugega kot to, da jih Vidmar ne razume... To pa je gotovo težka izjava in vsekakor žaljivka za „največjega slovenskega duha“.

Pravtako Inkreta jezi Vidmarjevo omalovaževanje Kocbekovega „Premišljevanja o Španiji“, ko pravi: „Koliko usodnega za kasnejše slovenske dogodke je Kocbek povzročil s Premišljevanjem o Španiji, je Vidmarju seveda znano iz osebne izkušnje, pa čeprav je članek nastal po tujih virih.“ Kako tragično resničen je ta Inkretov stavek!

Tu se Inkret postavi na stran tistih, ki o vseh teh dogodkih ne vedo

dosti ali nič. Zato zamerja Vidmarju tudi to, da se poslužuje Tineta Debeljaka (groza!) pri navajanju podatka, da je Kocbek prvotno nameraval oditi za jugoslovansko vlado in se je odločil za „osvobodilno gibanje“ šele, ko mu to ni uspelo.

Inkret pravi: „Vidmar bi mi naredil uslugo, če bi objavil Debeljakov vir, da bi ob priliki preveril njegov kontekst v depoju Narodne Univerzitetne Knjižnice ALI ČEZ MEJO (Podčrtali mi). Potem preide Inkret na Kocbekove dnevnik, ki predstavljajo „zanj in za mnoge njegove vrstnike pričevanje, ki mu med poročili o NOB (Narodno-osvobodilnem boju) in revoluciji ne vidi primere“. Tu zavrne Inkret tudi Vidmarjeva namigovanja o določenih Kocbekovih „mahinacijah“ po podpisu proslule „Dolomitske izjave“.

Potem vrže Vidmarju rokavico v obraz: „Namigovanje je samo namigovanje. O dogodkih ob in po podpisu Dolomitske izjave še zmerom ne vemo vseh dejstev. TAKOREKOČ NIČ NE VEMO O LIKVIDACIJI DOMOBANCEV NA ROGU (podčrtali mi), razen pač tisto malo, kar je v tržaškem intervjuju povedal Kocbek, pred njim pa v „Ukani“ (in seveda na svoj način) Tone Svetina in Franci Strle v knjigi „Veliki finale na Koroškem“. ZATO MISLIM DA BI BILO EDINO SMOTRNO IN V IZOGIB VSAKRŠNIM MISTIFIKACIJAM, ČE BI SE JOSIP VIDMAR KOT PREDSEDNIK MEDVOJNE IN POVOJNE O.F. ZAVZEL ZA TO, DA BI ODPRLI NJENE IN PARTIJSKE ARHIVE TER OBJAVILI FUNDAMENTALNE DOKUMENTE O VSEM TEM“ (Podčrtali mi).

Tako smo torej doživeli, da je bila zahteva, ki jo mi v zdomstvu ponavljamo od vsega začetka, zapisana črno na belem tudi v domovinskem tisku. Na dan z dokumenti in ljudje si bodo ustvarili svojo sodbo o vsem, o resničnem značaju „narodno osvobodilnega boja“, pa tudi o „izdajalskih kolaborantih“! Inkret sam se seveda očitno vse premalo zadržuje v depoju Narodne univerzitetne knjižnice. Tam je namreč vse zapisano. Seveda je jezik čustven, kar ljudem v domovini morda narekuje bojazen pred neko „mistifikacijo“, toda dejstvo vendarle ostane, da so junija 1945 podivjani, slovenski partizani v štirih tednih dobesedno in neusmiljeno POKLALI DVANAJST TISOČ razoroženih zvezanih, nagih slovenskih domobrancev in da je bila to blazna orgija ubijanja, ki ji ni primere ne v slovenski ne v svetovni zgodovini! VSI POKOLI, O KATERIH PRIČA ZGODOVINA, ZBLEDIJO OB TEJ STRAHOTI; TUDI STALINOVA GROZODEJSTVA, SAJ SO SE DOGAJALA MED 200 MILIJONSKIM NARODOM!

Vidmar na ta Inkretov izziv seveda ni odgovoril; bežno se ga je 11. oktobra dotaknil Karel Brišnik s pripombo, da je Vidmar „z opisom obiska pokopališča strahotnih razsežnosti na Kitajskem na nek način res učinkovito onemogočil vsakršne nadaljnje „moralne muke“ zaradi pomora belogardistov in drugih v Kočevskem Rogu. Ob stoinsto milijonskih množicah Kitajcev je celotna množica Slovencev zanemarljiva, koliko bolj pa šele njen davno preminuli nevredni del...“ — Davno preminuli nevredni del!

Toda Inkretov izziv je bil preresen, da ne bi bil nanj podan nek odgo-

vor. Oskrbel ga je zgodovinar Dušan Biber, danes morda vodilni slovenski poznavalec medvojnega dogajanja, čeprav se tudi njemu tu in tam zatakne in „ne more“ vsega zapisati (tako, kot ga je nekoč na ljubljanski klasični gimnaziji skoraj redno pred kakšno kritično šolsko nalogo popadel nek skrivnosten „ekcem“ na rokah in si je prihranil „trpljenje“).

Biber seveda priznava upravičenost potrebe po objavi „fundamentalnih dokumentov“. Takole piše: „Fundamentalni dokumenti o množičnih likvidacijah junija 1945 ne samo slovenskih domobrancev na Rogu in ne samo tam, bi utegnili priti prav v takšnem kontekstu boja za oblast. Starejši ljudje še pomnijo belogardistični propagandistični publikaciji ‚V znamenju Osvobodilne Fronte‘ in ‚Črne bukve‘. Prav nič ne dvomim, da so med njimi in žal tudi med mlajšimi spet takšni, ki bi si po štiridesetih letih želeli še tretjo knjigo podobne vsebine. Mar niso ‚Črne bukve‘: lani ponatisnili onstran velike luže?“...

„Kaj naj bi bili ‚fundamentalni dokumenti‘ o tej problematiki?“, nadaljuje Biber. „Morebitni politični sklepi Izvršnega odbora OF ali samo CK KPS odnosno KPJ? Poročila vojaških enot, ki so izvajale eksekucije? Spomini preživelih izpred in (ali) izza strojnic in pušk? Emigrantska propagandna hujskaška literatura? Mar dokumente skrivajo odgovorni s slabo vestjo?“

In nato: „V tujini se v skrajno desničarskih krogih razrašča kampanja s tem v zvezi in se prenaša tudi v masovne medije. Več uglednih zgodovinarjev iz ZDA in Velike Britanije mi je letos pisalo o tem. ‚To so najtežje stvari, ker so od začetka bile in v glavnem ostajajo predmet propagande‘, meni stari prijatelj iz Kalifornije v ZDA. Zanima se, če sem se morda dokopal do kakšnih novih virov.“

Ne, pravi Biber: „Neverni Tomaži bodo zmajevali z glavo. Res pa je, da zgodovinar v naših arhivih zaman išče to in ne samo povojno gradivo... Dokazno gradivo in jugoslovanske note z zahtevami po izročitvi obtoženih vojnih zločincev zgodovinar brez težave najde v Public Record Office v Londonu, ne pa tudi v diplomatskem arhivu zveznega sekretarijata za zunanje zadeve v Beogradu.“

Predno se dotaknemo nadaljnjih Bibrovih navedb v tem članku, ki nosi naslov ‚Časi se spreminjajo, mar ne?‘, je potrebno nekaj pripomb na račun „propagandistične, hujskaške emigrantske literature“ in Bibrovega „dokopavanja“ do novih virov.

Zakaj naj bi bilo vse, kar je napisano v emigraciji, „hujskaška propaganda“? Zakaj pa Biber previdno zamolči ime svojega „prijatelja“ iz Kalifornije, ki hoče resnico o pokolih izvedeti od tistih, ki so klali, v svoji lastni državi (ZDA) pa bi lahko govoril z ljudmi, ki so stali PRED strojnicami v Kočevskem Rogu in drugod!? Naj bi ti ljudje, ki so preživeli strahoto Kočevskega Roga in Teharij, danes govorili in pisali, kako je bilo lepo in prijetno v tistih junijskih jutrih, ko so jih prijazni partizanski bratje povabili na piknik ob kraških jamah in jim potem blagohotno „pomagali na oni svet“! Če je Biber res zgodovinar in ne navaden apologet potem ga

mora zanimati RESNICA, pa naj bo še tako krvava in naj prizadene še tako „ugledne“ ljudi. Seveda so to resne stvari, toda govorimo vendar o LJUDEH, ne o živini! Zato je pravilno samo Bibrovo vprašanje: „Mar dokumente skrivajo odgovorni s slabo vestjo?“ — Dušan Biber dobro ve, da je tako, četudi mu tisti „ekcem“ ne da tega zapisati.

Biber je res že leta 1973 v zagrebškem „Vjesniku“ objavil daljši članek z navedbo določenih britanskih dokumentov o izročanju domobrancev in drugih jugoslovanskih beguncev iz Avstrije. (3. in 11. novembra je bil ta članek ponatisnjen v DELU v slovenskem prevodu). Izvlečke ponavlja tudi zdaj obenem z navedbo izjave britanskega diplomata Addisa, da je bila zagrešena „strahotna napaka“ (Glej TABOR 5/6, 1983).

Dotakne se tudi položaja ob kapitulaciji Italije: „Določeno število ujetnikov s Turjaka je bilo jeseni 1943 ob prodoru nemških čet na osnovi sumarne kolektivne sodbe ustreljenih pri Ribnici, da ne bi prišli sovražniku v roke in nadaljevali boj na okupatorjevi strani. Po analogiji lahko sklepamo, da so bili podobni in bolj množični, izredno ostri, v retrospektivi vsekar s srhljivi in zgolj (za sedaj) etično vrednoteni ukrepi sprejeti pod grožnjo neposredne vojne nevarnosti. V tržaški krizi je grozil oborožen spopad z zahodnimi zavezniki. Prav njim so kvistlinške čete različnega porekla ponujale svoje usluge v nadaljevanju oz. v bodoči vojni. Mir je tedaj dobesedno visel na nitki. Na umik jugoslovanskih čet s Koroške je treba gledati tudi s strateškega vidika, v izogib možnemu spopadu na dveh frontah.“ Tako Biber.

Recimo da je vse res, kar pravi. Gotovo je, da gre za trezno postavljene, če že ne morda povsem točne trditve. Toda: zdaj naj Biber poskrbi, da bo nekdo z ODGOVORNEGA mesta sedanje slovenske oblasti odkrito spregovoril o teh „etično vrednotenih ukrepih“ in URADNO PRIZNAL, da je bilo takrat vrnjenih toliko in toliko Slovenskih domobrancev, Hrvatov in Srbov in da so bili po „sumarni kolektivni sodbi“ justificirani. Samo to! URADNO POTRDILO POKOLA! Za emigracijo bi bila s tem stvar v glavnem zaključena. Pričakovati, da bi bil kdorkoli od onih, ki so stali ZA strojnici, klican na sodišče bi bilo nerealno. Kompenzacija je spričo strahotne dimenzije pokola neizvedljiva, resnica pa bi bila priznana pred slovenskimi generacijami in te si bodo same ustvarile dokončno sodbo. Mrtvih ni mogoče obuditi, priznati pa jim je treba vsaj to, DA SO NEKOČ ŽIVELI!

Pripisi pismom ali člankom vselej predstavljajo nekaj, kar je avtor iz enega ali drugega razloga pozabil vključiti v glavni tekst. Tudi Biber je svojemu članku dodal pripis, ki pa vsebuje netočnosti, pravzaprav zmote, ki bi si jih lahko prihranil. Piše, da je britanska javnost letos na televiziji izvedela, da so slovenski domobranci prisegli kralju Petru in zato tragično končali; o njihovi prisegi Hitlerju za njegov rojstni dan 20. aprila 1944, o skupni borbi proti komunistom in njihovim zaveznikom niti besede!“

Tu gre lahko za objektivno pomoto, toda v TEKSTU omenjenega programa „TIMEWATCH“ zaman iščemo karšnekoli omembe SLOVENCEV, kaj šele Slovenskih domobrancev in kaj šele njihove prislege nemu ali

drugemu. (Domobranstvo kraju Petru ni priseglo, tozadevna objava je bila izdana v zadnjih dneh iz zgolj političnih razlogov). Celoten program BBC-ja se je nanašal v glavnem na četnike in Hrvate ali pa na „begunce jugoslovanske narodnosti“, čeprav je jasno, da je šlo tudi za Slovenske domobrance.

Biber nadalje citira Vladimirja Dedijera, ki naj bi domobrancem še leta 1980 v svojih „Interesnih sferah“ v nasprotju z zgodovinskimi dejstvi pripisal, da so „3. maja 1945 proglasili nič več in nič manj kot ‚Neodvisno slovensko državo‘.“ „Enako trditev smo lahko prebrali celo v osnutku rokopisa nove zgodovine ZKJ,“ piše Biber in zaključí: „...paralela, čeprav zapoznela, z ‚Neodvisno državo Hrvatsko‘ iz leta 1940 (sic!) se sama ponuja...“ Ne nakaže pa nič, kaj je storil, da bi bila ta očitna laž popravljena.

Človek ima občutek pri prebiranju Bibrovih tekstov, da ne le pozna razvoj do vseh podrobnosti, temveč da bi ga tudi rad šporočil javnosti, pa tega iz enega ali drugega razloga noče ali ne more. Toda, čas za objavo vse resnice se izteka...

To je vsekakor razvidno tudi iz prispevka, ki ga je dal tej polemiki Ivo Žajdela pravtako v „Knjižnih listih“ 25. oktobra 1984:

Sem mlajši pripadnik malega (z administrativno „pomočjo“ tudi duhovno osiromašenega!) slovenskega naroda in zato še posebej pozorno spremljam odmeve na Vidmarjeva „svetnika“. Kolikor je bilo Vidmarjevo pisanje polno neargumentiranih konstrukcij, začinjjenih s cinizmom par excellence, toliko bolj odpirajo drugi prispevki (še posebej Inkretov in Biberjev) nova obzorja našega „tabuiziranega“ vsakdanjika. K pisanju (razmišljanju) so me spodbudile Biberjeve misli, ki na več mestih namigujejo na status quo glede (ne)obravnavanih tem o dolomitski izjavi in „o množičnih likvidacijah junija 1945 (ne samo) slovenskih domobrancev na Rogu in ne samo tam“.

Bibra in druge, ki mislijo, da še ni pravi (!?) čas za osvetlitev dogajanj v bližnji preteklosti in imajo etiko „tabu“, pa opozarjam na zelo važno dejstvo: mlad človek (kar pa ni vedno nujno) v hlastanju za informacijami išče vse možne načine, da pride do virov informacij, s katerimi si dograjuje svoje potrebe o vedenju, (pre)poznavanju določenega dogodka. In če ima ta dogodek značilnosti tabu teme, kar poboja domobrancev nedvomno imajo, je to hlastanje še veliko bolj intenzivno. Biber citira Dugo češ da je „naša zgodovina žal... še vedno izključno ustna“. Ker se o poboju domobrancev med ljudmi po Sloveniji veliko govori, piše (v okviru Slovenije) pa nič, pač zagrabiš tisto, kar ti je dostopno. Na žalost je to v tem primeru literatura, ki je napisana „onstran velike luže“, a vendarle (kot sem slišal) v precejšnjem številu izvodov kroži po Sloveniji. Mislim predvsem na dve novejši „propagandistični publikaciji“: Tomaž Kovač: „V Rogu ležimo pobiti“ in Matjaž Klepec: „Teharje so tlakovane z našo krvjo“, ki sta zbir pričevanj pobeglih (in tako preživelih)

s poti na morišča pa tudi z morišč samih! Obe sta po načinu opisovanja, kar je samoumevno, močno čustveno in, predvsem v predgovoru, ideološko obarvani. Če imata značaj „propagandizma“, naj presodijo drugi, ki pač brez etiket ne morejo, skoraj bi lahko dejal, eksistirati. (Sledi)

ZVEZA SLOVENSKE AKCIJE IN BODOČNOST

(Iz oktoberske številke avstralskih „MISLI“)

Slovenski mladini, mladinskim pevskim zborom, mladinskim krožkom, folklornim skupinam, šolam in vsem, ki jim je pri srcu bodočnost slovenskega naroda:

Slovenska mladina tvoja je bodočnost! Ne glede na to, kakšna polomija je sedanji svet — bodočnost sije pred tabo kakor novo leto, o katerem ni še nihče zapisal pritožbe.

Slovenski narod bi bil že zdavnaj pokopan in pozabljen, ako bi od roda do roda nova kri ne vzbrstela z obljubo lepše in boljše bodočnosti.

Stari rod se opoteka in oprijema ostankov starega reda, ki se maje v pretresu moderne tehnologije, katere ga je strah. Novi rod lahko gleda pred se brez strahu — ker ni še grešil zoper bodočnost. Le površno se zaveda, da stopa na mesto starih, zgaranih in sprejema odgovornost bodočnosti.

Kje je svetilnik in kam plovemo ob prehodu v nove čase?

ZVEZA SLOVENSKE AKCIJE je nastala ob tem vprašanju. Komaj ustanovljena, takorekoč še v povojih, že odgovarja na klice z vseh vetrov, kjer se prebujajo naši ljudje in se povezujejo v obrambo svojih pravic. Slovenski narod je tipičen primer zatiranega, a še čvrstega naroda, ki hoče živeti in se zaveda svojega poslanstva.

Naj se svetovne velesile grabijo za vrat kakor hočejo, mi lahko postanemo zgled in dokaz vsem narodom, da je moč duha močnejša od fizične premoči in da sta ljubezen ter sloga tisti skriti sili, katerima pripada končna zmaga. „Kaj prida nam je bič orožja? Kdo užival zmago bo razd'jan? Kdo čutil klic bo domotožja, ko domek vsak bo razkopan!? poje pesem Dozori narod!

Zdramimo se torej, povežimo se v nepretrgljivo verigo mladih in starih, ki se zavedajo, kam pripadajo. Preštejmo se, zapišimo v knjigo Zveze Slovenske Akcije in pokažimo v številkah, da je bodočnost NAŠA!

Ž i v i n a j s l o v e n s k a b e s e d a !

Za odbor MARTIN BERKOPEC,

IVAN KOBAL,

predsednik

tajnik

P. O. Box 153 — Rydalmere, 2116 N.S.W. — AUSTRALIA

Kdor se strinja, naj piše na gornji naslov! — Op. ured. TABORA.

IZ DRUŠTEV

28. redni občni zbor TABOR-a ZDSPB je bil na Pristavi v Genevi — Cleveland 1. septembra 1984.

Posvečen je bil predvsem 40-letnici pokola naše mladine.

Najvažnejši sklepi tega občnega zbora Zveze Tabor so bili:

1. Pripraviti čim lepšo proslavo 40. obletnice Vetrinjske tragedije.
2. Izdaja nove popolne Bele knjige.
3. Leto 1985 se proglasi za leto vzornikov.

NAŠI MOŽJE

Jože Repar — 70-letnik

Kar hitro beži čas; ne samo nam, pač pa tudi soborcu Jožetu Reparju. Saj ni dolgo, ko smo se ga obširneje spomnili v Taboru za njegovo 60-letnico.

11. januarja 1985 pa je že obhajal v krogu svojih svojo 70-letnico.

Kljub temu, da je Jože že v pokoju, je še vedno aktiven in pri dobrem zdravju.

Našemu Jožetu, Žužemberčanu želimo še mnogo, mnogo zdravih in zadovoljnih let med nami.

Taborjani.

RAZLIČNI POGLEDI

„Ponosen sem, da sem Slovenec“

(Mladinska vez, XXV., št. 4 — Bs. Aires, Dec. 1984.)

Da! Slovenec!

Že od vsega začetka naše zgodovine nas je bilo malo. Stalno smo se borili za obstoj. Obri, Nemci, Turki in spet Nemci so nas tisočletja pokopavali. pa nas niso pokopali. Sedaj stojimo pred največjo tragedijo našega naroda: Slovenec Slovenca pokopava.

Zgodovina vzbuja v meni ponos ko odkrivam naše velikane: Posavskega, Slomška, Korošca, Kreka, Rožmana in še mnogo drugih; ponos mi vzbuja naša kultura in visoka ravan, na katero se je povzpela; globoka vera in poštenost, odločnost, vztrajnost in še in še!

Ponos mi vzbuja naš jezik, tako čist in poseben, tako lep in jedrnat; Prešeren, Vodnik, Gregorčič, Levstik, Balantič, Majcen... so ga povzdignili do vrha svetovne kulture.

Narod, ki hoče živeti, bo živel do konca zgodovine, pa četudi ga želi sam vrag ali drugi narodi pospraviti s sveta.

Naš narod tisočletja krvavi, pa ni izkrvavel; ne pozabi tega nikdar!

Ne pozabi, da nam je dvanajsttisoč mož in fantov z življenjem plačalo potni listek v svobodo. Dokler ne uveljavimo njihovih pravic in dosežemo Svobodo narodu, se jim ne bomo oddolžili.

Mi smo politična emigracija; dokler ne dosežemo svojih ciljev, bomo politična, od tedaj naprej pa lahko kulturna ali kaj drugega; a pomni, da če dosežemo svoj cilj, ne smemo prekrizati rok, ampak še naprej in bolj vestno delati, da bo imel slovenski narod v svoji skupnosti v Argentini zaveden del celote.

AP

„Il Regno“ in nadškof Alojzij Turk

„Katoliški Glas“ iz Gorice vedno z zanimanjem berem, ker iz njega izvem marsikaj zanimivega o življenju in delu pridnih in veselih Primorcev.

Zgoraj omenjeni tednik števil. 43, Leto XXXVI, je 8. novembra 1984 objavil reportažo, ki jo je revija „Il Regno“ iz Bologne pripravila belgraj-skemu nadškofu Alojziju Turku, Slovencu doma z Dolenjeke.

Na razna vprašanja kot n. pr. o odnosih Cerkve do države, državljanov do oblasti itd. g. nadškof odgovarja v olepšani obliki, ker se noče zameriti oblastem. Na vprašanje: „Kdo je bil za vas Tito?“, škof odgovori: „Tito je bil velik mož, ki je napravil zanimive stvari z zgodovinskimi posledicami.“

Odgovor cerkvenega dostojanstvenika, me je močno prizadel. Mar je bil tudi pokol 12 tisoč Slovenskih domobrancev samo zanimiva stvar? Rekla bom, da gre za mnogo več; to je bil največji zločin, ki ga je kdaj zapisala slovenska zgodovina. Med tisoči, ki so morali mladi umreti nasilne smrti je bil tudi moj 18-letni sin, ki ga še danes po 40 letih objokujem. Bil je moj ponos in veselje. Preživeli domobranci, med temi tudi škofovi nečaki, in ostali civilni zdomci dobro poznajo „velika dela“, ki jih je storil od nadškofa pohvaljeni maršal Tito.

„Katoliški Glas“ iz Gorice, ki že dolga leta opravlja hvalevredno delo med Slovenci za mejo, se vendar mora zavedati, kako in kaj piše, kadar obravnava Tita in današnji režim v Sloveniji, ako hoče da bodo njegovi bralci imeli pravilno gledanje na dogodke iz preteklosti in sedanjosti vladajočih doma.

Buenos Aires, december 1984.

Karolina Frančič, l. r.
(stara 91 let)

✠ **Mirko Kunčič**

Samo dober teden pred napolnjenim 85. letom je dne 3. decembra 1984 v Buenos Airesu umrl starosta slovenskih kulturnikov v Argentini, naš nedvomno edinstveni mladinski pesnik in pisatelj **Mirko Kunčič**.

Čeprav smo se za časa njegove težke bolezni že dolgo bali trenutka, ko bo za vselej utihnila dražestna mehka popevka slavca izpod Triglava, je njegov odhod bolešno odjeknil v najširših plasteh našega zdomstva; zakaj ob njegovi umetnosti smo se končno tajali vsi: stari prav tako kot mladina.

Mirko Kunčič si je v gaju slovenske Besede sam postavil spomenik, ob katerem se bodo hranile in opajale še dolge, dolge vrste bodočih rodov našega življa. S svojim preprostim, neizumetničenim, jasnim, naravnostnim, pa prav zato doživetim in do najbolj iskreno dojemljivih kotičkov duše in srca segajočim pesniškim izrazom je dvignil pri nas na doslej še ne doseženo kakovostno raven najtežjo zvrst leposlovnega ustvarjanja. V tem bo njegovo bajaranje dramilo plemenito domiselnost naše mladine in tako z Dobroto in Ljubeznijo napajalo bodoče može in žene, dokler bo ljudstvo izpod Triglava čebljalo, pelo — in molilo slovenski. — Samo vsemogočni Bog mu bo za to lahko dal pravično plačilo.

O vsem tem se bodo mnogo bolje kot mi ob njegovem odhodu razpisali bolj pozvani, ki bodo tudi sestavili resnično bilanco neslutelih vrednosti njegovega mladinskega leposlovja. Mi bi mu ob slovesu radi pustili zapisano v spomin to, česar zatrdno ne bo omenil nihče drugi. —

Takšen umetnik je lahko bil samo človek, ki je s svojim življenjem — in trpljenjem! — izpričeval Plemenitost, Dobroto, Premočrtnost in Značajnost njegovega pesniškega izraza. Zgodovina našega leposlovja bo na dolgih straneh nanizala bogate sadove njegove pesniške in pripovedniške setve. Mi borni preživeli preostanki naših prvoborcev na svetovni fronti Človečanstva se ob slovesu hočemo zahvaliti predvsem Človeku, kakršen je bil med nami Mirko Kunčič. —

Dokler bodo nekje obstajale porumenele strani Tabora za pričevanje našega časa, bo za zgled tistim, ki bodo nekoč v sivi bodočnosti prinujani tudi na njih spoznavati resnični smisel naše žitnosti in tako začeli pravilno razumevati mogočen zgled najmanjšega med narodi svobodnjakov, iz njih buhtela človeška veličina tega mehkega barda izpod Triglava, kateremu je ljubezen do domovine bila bolečina — trpljenje...

Zato Mirko Kunčič ni nikdar zakolebal!

Ko je bil zapovedan „uradni“ molk o domobranstvu, ko so naši reviji obetali kvečjemu dva meseca življenja, je na njenih straneh nedvoumno spregovoril — Mirko Kunčič.

Mirko Kunčič, ki je za svojo slovensko ljubezen in zvestobo Bogu —

Narodu — Domovini trpel, je z lahkoto doumel vse, kar so si nekateri z naravnost občudovanja vredno vztrajnostjo prizadevali pogrezati v nerazumljivost ali potopiti vsaj v pozabo. Ko je bilo blatenje generala Leona Rupnika najboljši dokaz dobre vzgoje prav tistih, ki so mu bili največ dolžni, se mu je Mirko Kunčič, ki ga je njegova slovenska zvestoba bičala in trpinčila vse do tihega grobka v tujini, na straneh Tabora možato zahvalil za vse, — ne samo za kar bi utegnil storiti zanj osebno v letih njegovega pregnanstva v lastni domovini.

Njegova trpeča slovenska ljubezen mu je vse razjasnila; zanj je bilo vse razumljivo, kar so si premnogi v poniglavem protivništvu prizadevali — ne razumeti. In Mož, človek v njem je to tudi povedal. Odkrito. Jasno. Nedvomno.

Mirko Kunčič se zato nikoli ni skrival, da bi se potlej skliceval na svoje „trpljenje“. Mirko Kunčič nikoli — do smrti! — ni ničesar skrival. Mirko Kunčič je za svojo slovensko ljubezen in zvestobo — trpel!

Zato ga bomo ohranili v hvaležnem spominu; zaradi zgleda, ki nam ga je dal. Ne samo nam! Zato bo njegov spomin blestel na neizbrisnih straneh Tabora prav tako kot bo žarel iz zgodovine slovenskega slovstva. Zato je naše resnično doživeto sožalje gospe soprogi in potomcem naša hvaležnost Bogu, da nam ga je dal.

Zakaj ne mi, ne nihče drugi mu ne bi mogel zložiti tako pristnega nagrobnega napisa, kot si ga je zložil sam:

Polonca, ti Polončica,

pa solzo si obriši!

Na grobni kamen za spomin

takole mi napiši:

„Na sredi pampe žalostno naš dedek dotrpel je;

do zadnjega, do zadnjega po domu hrepenel je.“

TABORJANI

V Carapachay-u (Bs. As.) je umrl 5. novembra 1984. Alojzij Sedej, star 78 let.

Pokojni je bil agilni član slovenskega doma v Carapachayu in večletni predsednik. Bil je tudi redni član Rožmanovega Zavetišča.

Želimo mu miren počitek v tuji zemlji.

Pokojnega bomo ohranili v dobrem spominu!

Hčerki in ostalemu sorodstvu naše sožalje!

Dne 14. novembra 1984. je umrl v Gran Bourgu (Bs. As.) soborec Mašič Ciril, star 85 let.

Za časa revolucije je bil častnik pri slovenskih domobrancih na Primorskem.

Med nami je bil zelo priljubljen. Že pred 19 leti mu je umrla žena Majda roj. Langus, a njega samega je zadela težka bolezen, ki jo je potpežljivo prenašal skozi 4 leta. Sedaj ga je Bog rešil težkega trpljenja.

Pokopan je na pokopališču v Gran Bourgu.

Sinu Tomažu in Pavletu ter bratu Jankotu in ostalemu sorodstvu naše sožalje!

Julka Kavc poročena Grabnar je po več letih težke bolezni umrla 16. novembra 1984 v Argentini v kliniki Ciudadela v starosti 74 let. Drugi dan je bila z lepim spremstvom pokopana v Villegas — San Justo.

Pokojna se je rodila 11. 8. 1911 v vasi Bič št Vid pri Stični. Poročila se je malo pred začetkom vojne z Jožetom Grabnarjem. Grabnar je bil eden od ustanoviteljev domače vaške straže v Zagorici, kjer se je izkazal kot cdličen protikomunistični borec. Ob italijanskem razpadu se je Jože s svojimi fanti kot eden od prvih prebil v Ljubljano in tudi med prvimi stopil v domobranske vrste. Kot dobrega borca so ga hoteli poslati v oficirsko šolo, a je rajši zaprosil za stiški udarni bataljon, kamor je bil tudi dodeljen in kjer se je tudi izkazal v številnih borbah.

Ves čas je pokojna Julka ostala doma z otroci ter redno obiskovala moža in mu prinašala novice. Tudi ob koncu vojne je ostala doma in je l. 1955 prišla s sinom Jožetom in hčerko Julko k možu v Argentino, kjer so si v Ramos Mejía zgradili lep dom. Ko se je DSPB l. 1962 reorganiziralo, je Jože bil članski načelnik društva Tabor in še poverjenik za glasilo Tabor in Rožmanovo Zavetišče. Ko pa se je pred leti težko ponesrečil, je Jožetovo delo, t. j. oba poverjenišтва za Tabor in Zavetišče z velikim veseljem opravljala pokojna Julka.

Ostala nam bo v lepem spominu.

Tebi, dragi soborec Jože, naše iskreno sožalje; enako sinu Jožetu in hčerki Julki.

IZ DOMOVINE

Razstreljen partizanski spomenik na Muljavi

Iz „Ameriške Domovine“, Cleveland, Ohio, 30. okt. in 6. nov. 1984.:
V rojstnem kraju pisatelja Josipa Jurčiča na Muljavi pri Stični, so dosedaj še neznani storilci dne 8. oktobra letos okrog 10. ure zvečer razstrelili partizanski spomenik, kateri je bil postavljen v spomin 4 padlim partizanom. Omenjeni spomenik je imel močni granitni podstavek in vdeleno marmornato ploščo s sledečim napisom: Po izdajstvu so 29. decembra 1944. tukaj pod streli iz zasede belogardistov izgubili življenje: Alojz Bučar, Milan Kušar, Ivo Alič in še neznani tovariš. Eksplozija je bila tako močna, da je spomenik popolnoma porušen, ter je po Muljavi na nekaterih oknih tudi popokalo nekaj šip.“

6. nov. 1984 pa v istem časopisu:

Prijatelj podpisanega se je ravno takrat mudil v Sloveniji na obisku in se je celo pet dni po dogodku (do razstrelitve je prišlo 8. oktobra zvečer,

op. ur.) peljal iz Dol. Toplic po tako imenovani „partizanski magistrali“, to je cesta, ki teče iz Starih žag v Rogu preko Podhoste, Soteske, Žužemberka, Zagradca in Muljave do odcepa na Ivančno gorico, kjer se združuje z avtocesto Ljubljana-Zagreb.

Ustavil se je na malici namerno tudi na Muljavi, kjer se je ta incident zgodil. Šel je v poznano gostilno na ovinku v središču Muljave, katera nosi naslov po znanem Jurčičevem romanu „Deseti brat“ in se imenuje „Gostilna pri Oberščaku“. Tukaj je prisluhnil različnim komentarjem od domačih kmetov in delavcev, kateri pa niso obtoževali kakšnih domobranskih simpatizerjev, pač pa so namigavali in šušljali, da so to storili mladi in sicer sinovi bivših partizanskih borcev. Ti mladi imajo praznega besedičenja o socializmu in boljši bodočnosti takorekoč že preko glave, ter so si dali „duška“ s tem dejanjem.

Mislím, da tukaj ni potrebna nobena pripomba ali komentar s strani naše zamejske emigracije, ker dejstva že sama kažejo, kakšna je situacija doma v Sloveniji. Toliko v pojasnilo in lažje razumevanje celotnega slučaja.

Ing. Milan Resar

Pripomba TABORA: K a r s i s e j a l , t o b o š ž e l !

NA UREDNIŠKI MIZI

Dr. Stanko Kociper nas je naprosil, da se sme preko našega glasila zahvaliti vsem, ki so mu z vseh celin zemeljske oble — vključno iz domovine — poslali svoje dobre želje za minule praznike v tolikšnem številu, da mu je popolnoma nemogoče vsakemu posebej odpisati. Vsem vrača enako dobre želje za zdravje, srečo in napredek v letu 1985, predvsem pa, da bi to jubilejno leto naših mrtvih vzornikov pripeljalo slovenski narod novi, velik korak bliže k svobodi.

DAROVALI SO

Od 10. 10. do 31. 12. 1984.

Za Zavetišče:

Ša

Košir Jože	80
Odborniki Tabora	350
Rev. Avguštin Albin	160
V. H., Hurlingham	500
Dr. Pezdire Vladimir	730
Tomaževič — družina	200
Peterlin Majda	150
Hren Ludvik	200
šurman Božo	200

Kožar Janez	240
Rebozov Branko	230
Urbančič Rajko	100
Zihrl Jože	80
N. N., Ramos Mejía	20.000
Malovrh Albert	500
Bučar Jože	4.000
Avguštin Tone	100
Jenko Janez	380
N. N., Ramos Mejía	141.080
N. N., San Martín	30
Potočar Milena	380
Tomaževič Francka	1.000
Tomaževič Tončka	1.000

Kožar Janez	500	Hren France	50
Buda Stane	500	Dr. Lukež Frank	200
Frančič Nace	700		
Avguštin Franc	180		
Rev. Škerbec Jože, cerkvena nabirka pri sv. maši 2. 12. 1984 v Zavetišču	2.257		
V sp. na pok. <i>Rudija Keršiča</i> : Dimnik Dušan	700		
Bujas Mihaela	300		
V sp. na pok. <i>Julko Grabnar</i> : Potočnik Matevž	1.000		
Dolenc Vencelj	1.900		
Kožar aJnez	500		
Inž. Matičič Anton	500		
V sp. na pok. <i>Pavleta Ranta</i> : Potočnik Matevž	3.900		
Jenko Janez	500		
Uprava Vestnika	5.900		
V sp. na pok. <i>Srečka Rusa</i> : Skele Iztok	1.900		
Ob 8. obletnici smrti očeta: Frančič Nace	1.000		
Ob 25. obletnici smrti škofa <i>dr. Gregorija Rožmana</i> : Likožar Anton	500		
Ob 25. obletnici smrti očeta: Likožar Anton	500		
V sp. na p. <i>Pavleta Severja</i> : Likožar Anton	500		
V sp. na pok. <i>Marijo Markež</i> : Savnik Maura	1.900		
V sp. na pok. <i>Marijo Maček</i> : Savnik Maura	1.000		
Ob 14. obletnici smrti moža: Piegari de Musar Dora	30.000		
V sp. na p. <i>Mirka Kunčiča</i> : Boc Milan	2.000		
Ob obletnici smrti žene <i>Kse- nije in v spomin pok. matere in vseh Rupnikovih</i> : Dr. Kociper Stanko	1.900		
(v dol.) Valant Tončka	180		
Krmel Marija	30		

T i s k o v n i s k l a d T a b o r:

§a

N. N., V. Ballester	30
Miklič Jože	200
Artač Viktor	200
Bartol Ivan	40
Bavec Alojz	40
Bavec Janez	40
Godec Nežka	40
Grabnar Jože	40
Kastelic Anton	40
Tekavec Ivan	40
Stanjko Ivica	200
Langus Milan	1.000
N. N., Capital	50
Fajfar Ivan	350
Miklave Franc	350
Gričar Franc	200
N. N., Argentina	150
N. N., Argentina	50
N. N., Argentina	350
Zakrajšek Jože	200
N. N., Hurlingham	100

S o c i a l n i s k l a d T a b o r:

(v dol.)

Rezonja Štefan	3
Fujs Frank	8
Prosen Janez — Marija	20
Vapetič Blaž	6
Koritnik Tone	60
Iz družabnega večera	15
Pust Jože	68
Stražar Franc (<i>v spomin na pok. škofa Rožmana</i>)	100
Kokelj Anica	40
Mehle Frančiška (že pokojna)	200
Klemenčič Stane, Trenton .	25
Škerl Franc	10
Trček Ivan, Batawa	10

Gospodarič Albin	10	Platnar Alojz	28
Medved Ana	10		
Košir Franc	10	Za Spominski	
Medved Ivo	10	križ na Orlovem	
Žagar Miha	20	vrhu na Pristavi:	
Torkar Franc	8	(v dol.)	
Košček Franc	20		
Dejak Alojz	8	Pust Jože in gospa	20
Gorjup Jože	4	Omahen Polde	20
Slapničar Martin	8	Staniša Frank	50
Kokelj Ana	20	Mohar Lojze	20
Ugovšek S.	100	Omahen Nace	20
Dejak Ignac	3	Lovko France	20

Naročnina Tabora za leto 1985

Argentina: \$a 1.000 (do 31. marca 1985)

Južna Amerika: 10 dol

Europa — Australia: 12 dol

ZDA in Kanada: 12 dol (zračno paketi)

Letalska naročnina za vse države 15 dol —

V S E B I N A

1945-1985; Dr. Gregorij Rožman — 25 let po odhodu; Priče: Lic. Ivan Korošec; Vznik nove desnice; Prepričali so se; September 1945 (nad.); Poslednji prepir; Srečanje z zgodovino (PK); Zveza slovenske akcije in bodočnost; Iz društev; Naši možje; „Ponosen sem, da sem Slovenec“; „Il Regno“ in nadškof Alojzij Turk; Naši mrtvi; Iz domovine; Na uredniški mizi; Darovali so.

Correo Argentino Sucursal J. L. Suárez (Bs. As.)	TARIFA REDUCIDA Concesión N° 8133
	FRANQUEO PAGADO Concesión N° 2619